ԹՒԻ 7769-13 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1911 ՈՒՐԲԱԹ

24 Novembre 1911 N: 7769-13

نومرو ۱۳ - ۷۷۷۰ ۱۲ تشرین ثانی ۱۳۲۷ جمعه

ՉԷԶՈՔ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

IMPREMERIE ARÉVELK FONDÉ EN 1883

ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ - ԳԱԼԱԹԻԱ

چزوق
یومی وسیاسی غزته
مدیری س. ق. بویاجیان
درسعادت — غلطه
ابونه فیاتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر.

مطبعهٔ
آره‌ولك
نسخه‌سی
۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

TCHÉZOK

Journal arménien
DIRECTEUR
S. K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

		Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու	համար	100	54
Արտասահման	»	85	20 ֆր.

پازار ایرتسندن ماعدا هر کون نشراولنور. مدیرمسئول وصاحب امتیاز ر. سقایان

سیاسیات عمومیه

اقوام آره‌سنده رقابت

شو صوك زمانلرده بتون ملتلر عمومی برغایه اطرافنده یکدیکرینه رقیب اولەرق ، مسابقه‌کارانه جهد وغیرتلرده بولنمقده‌درلر .

وسائل مختلفه ایله عرض ایتمش اولدیغمز وجهله، عموم طرفندن هدف حرکت اتخاذ ایدلمش شو نقطه‌ده علی الخصوص تأمین منافع جهتی زیاده‌سیله ایش کوروب ، بلکه‌ده واقع اولان دیکر بتون مناسبات رسمیه وغیر رسمیه‌یه براستناد کاه عد ایدیله‌بیلیر . چونکه ایکی دولت میاننده جاری اولان مناسبات دوستانه نه قدر جدی وصمیمی اولور ایسه اولسون ایش خصوصی منفعتلره انتقال ایدیجه شکاتی بوسبوتون دکشدیرر .

بناءً علیه منفرداً ، دولتلر ، ملتلر وحتی شخصیتلر آره‌سنده دوستلق ومخادننك ماهیتنی تدقیق ایتمك اوزره ، تثبت ایدلسه نتیجه اولەرق ، مطلقا بالاده عرض ایتدیکمز منافع خصوصیه استحصال اولنور .

آوروپا ملتلری آره‌سنده یالکز قوهٔ بریه وبحریه‌لری ایله دکل الا بتون وسائط ترقیه‌لریله مهم برموقع اشغال ایتمش اولان فرانسزلر وآلمانلر بیننده منازع فیه برمسئله‌دن طولایی تحدث ایدن براختلافك ماهیت اساسیه‌سی نه‌دن عبارتدر ؟

داخلاً هردرلو انتظام واصلاحاتلرینی تأمین ایدن شو ایکی دولتلر خارجده اله کچیرمش اولدقلری اراضینی تقسیم ایتمك ایچون یکدیکرینه حسود برنظرله باقوب، محاربه تهدیدلری بیله ایتدیلر. مختلف تأویلات ایله نتیجه‌پذیر اولان شو اختلاف نظر اعتباره الەرق ، پیش تدقیقدن کچیریله‌جك اولور ایسه مستملکاته مالك اولمق اوزره فرانسزلر والمانلر بیننده بیوك برر قابتك موجودیتی تظاهر ایدر.

فی الحقیقه شو ایکی قوم یکدیکرینه بوخصوصده رقیب اولدقلری کبی دیکر منتظم قوهٔ بریه وبحریه‌یه مالك بولنان بلا استثنا بتون ملتلرده امال استیلاجویانه پرورده ایتمکدن کری طورمازلر .

بین‌الاقوام جاری اولان شو حال غریب برشی دکلدر، هرسنه بودجه‌لرندن مصارف حربیه‌لرینه حصر ایتمش اولدقلری جسیم مبالغ وفیلولرینه صرف ایتدکلری پاره اوقدر کلیتلیدرکه بونك‌ده بریردن تدارکنی بالطبع ارایوب بولمق اوزره برمجبوریت قارشوسنده بولنه‌جقلری بدیهی بولنمقده‌در .

ایشته ملتلرك یکدیکرینه قارشی وجوده کتیرمش اولدقلری برر قابت، دائما ایلرولەمه‌لرینی، قوتلرینه هرسنه یکی یکی قسملر انضمام ایتمك اوزره ، بودجه‌لرنده مصارفات حربیه‌یه زیاده سیله اهمیت ویرلمسنی ایجاب ایتدیریور .

اسلحهٔ بریه وسفائن حربیه اشترا ویاخود اعمال ایتمك اوزره واقع اولان شو مصرفلر ، شاید بشریت حاضره‌نك دها مهم احتیاجاتنه حصر ایدلسه صوك درجه نتائج حسنه استحصال ایدیله‌بیله‌جکی اشکاردر .

نه‌چاره که حریص منفعت بولنان حکومتلر مدنیت حاضره‌نك وجوده کتیرمش اولدیغی شو نصایح انسانیتپرورانه‌یه استهزا المیزبر نظر عطف ایتمکده‌درلر.

فقط بهمه‌حال بین‌الملل جاری اولان رقابتك برکون نهایته ایره‌جکی هویدادر .

بوقبیل رقابتلرك مضر اولدیغی سویله‌مك فکرنده ایسه‌کده ، بشقه‌لرینك حسابنه اولەرق، مستملکاته مالك اولمق سیاستندن صرفنظرله دیکر بتون احوالده، اك حقیقی اك جدی واساسلی برترقی‌نك رقابت سایه‌سنه وجودبذیر اولەجغنی دخی اعتراف ایتمك الزمدر .

هرهانکی ملت اولور ایسه‌اولسون قارشوسنده بررقیب بولنمایجه ترقی وتعالیسنه جدی مساعیده بولنه‌ماز، بونکله ملتلرك کندی زنکینلەرینی، دهاواسع اراضی‌یه صاحب اولمق ایچون ارزولرینی انکار ایتمیه‌رك ، بوبابده برتکاسله دوچار اولەجقلرینی درمیان ایدەرز .

رقابت ایله بین‌البشر تجارت صنایع والحاصل هردرلو ترقیات واختراعات الده ایدیله‌بیلیر .

بوندن ماعدا امتعهٔ تجاریه‌نك متانتی وامثالارینه نسبةً اهون اولمسی ینه اعمال ایدن فابریقه‌لرك یکدیکریله رقیب اولەلرینه متوقفدر .

امال استیلاجویانه‌ده رقابتك مضر، لکن اقتصاد نقطهٔ نظرندن فوق‌العاده بر اهمیق حائز بولندیغی کورلمکده‌در .

آ . قسطانیان

---

(۱۹۰) عبدالحمید وشریف هولمس

اوچنجی قسم

سقوطه طوغرو

بشنجی فصل

خائن

ضیا پاشا بر آن تأملدن صوکره ، قطعی بر طور ایله :

— جانم اوزرینه یمین ایدرم که المدن کلنی یاپه‌جغم !

— ایشته بزدخی ناموسمز اوزرینه سنك حقنده ویریلن اعدام قرارینك اجرا ایدلیه‌جکنه سوز ویررز .

آلتنجی فصل

طوزاق

یاور ضیا پاشا ورفیقلری آره‌سنده واقع اولان شو ملاقاتك ایرتسی صباحی طاهر پاشا ییلدیزده‌کی دائرهٔ مخصوصه‌سنده صباح قهوه‌سنی ایچوب سیغاره‌سنك دومانی کیفلیجه طاوانه صاووردیغی صره‌ده، اوطه‌جیسی ایچری کیره‌رك، یاور همایوندن ضیا پاشانك کندیسنی کورمك ایسته‌دیکنی وطیشاریده بکله‌دیکنی مومی الیه پاشایه بیلدیردیکنده عبدالحمیدك تفنکجی باشیسی اوطه‌جی‌یه خطاباً :

— همان کندیسنی ایچرویه دعوت ایدیکز، دیدی .

ضیا پاشا عودت ایتدیکندن بروسلطانه صوك درجه قیمتدار خدمتلرده بولنوب ، پك بیوك احسانلره نائل اولدیغندن ییلدیز سرایندە اولکی نفوذینی تکرار اله کچیرمشدی ، وبوسببله بتون ملیین همایون مأمورلری ضیا پاشایه قارشی فوق‌العاده براحترام ایله طاورانیرلردی .

طاهر پاشا دخی ییلدیز سرایندە سنین وفیره‌دنبری عبدالحمیدك امنیت تامه‌سنی حائز اولوب ، ایچه مهم برموقع اشغال ایتمش ایدی ایسه‌ده کنج یاورك ذکا ومهارتنه حیران اولەرق ، اونکله دائما ایو کچینیردی .

ضیا پاشانك بردنبره فرار ایله قومیته اعضاسندن اولدیغی آکلاشلمسی یکیدن عودت ایده‌رك، اسکی موقعنی اشغال ایتمسی، طاهر پاشایی بوسبوتون حیرتده براقوب ، یاور حقنده‌کی توجهنی چوغالتمشدی .

ایشته بوسببدن اوطه‌جیسی یاورك زیارتنی خبر ویرر ویرمز همان ایچری دعوت ایچون امر ویرمشدی .

ضیا پاشا اشیك اوزرندن کورندیکنده طاهر پاشا کندی یتمش یاشلرنده اولان سنه اهمیت ویرمیه‌رك کنج یاوری استقبال ایتمك اوزره آیاغه قالقدی .

ضیا پاشا ایچری کیره‌رك :

— استراحتکزه باقیکز پاشام !

تفنکجی باشی کندی قناپه‌سنك یاننده بر قولتوقلی صندالیه کوستره‌رك :

— بیوریکز ، دیدی .

مسافر کوستریلن محلده اوطوردقدن صکره طاهر پاشا جیبندن مذهب سیغاره قوتوسنی چیقاروب کنج یاوره اوزاته‌رق :

— عجبا بوکونکی زیارتکز نه‌وسیله طولایی‌سیله‌در آکلایه‌بیلیرمی‌یم ؟

ضیا پاشا ایچه تردد ایتدی ، ونهایت طاهر پاشایه خطاب ایده‌رك :

— طوغروسی سزی کورمکه قرار ویره‌رك، بوکون بورایه کلدم .

— بنی زیارت ایتمك ایچون بوقدر تردده نه حاجت ؟ شوسوزلریکزدن برشی آکلایه‌میورم !

— زیارتمك سببی بلکه عجائب کورونسك زیرا مسئله‌یی طوغرودن طوغری‌یه شوکتمآب افندیمزه عرض ایتمك دخی ممکن اولدیغی حالده سزه مراجعت ایدییورم .

طاهر پاشا مخاطبنك مغلق سوزلرندن بحق برشی آکلامیه‌رق :

— طوغروسی سوزلریکزدن برشی آکلامق قابل دکل وواضح صورتده افادهٔ مرام ایدرسه‌کز بلکه برجواب ویره‌یم .

— مسئله‌یی شمدی توضیح ایده‌جکم . اساس مسئله دون طویمش اولدیغم پك وخیم وقعه‌دن ... عبارتدر .

دردست ایدیلوب ییلدیزده استنطاق ایدیلان کیزلی قومیته رئیسی حقی بك شوکتمآب سلطانمزك امریله سورکون ایدلمش ظن اولنیوردی فقط کورولوشده حقی بکك استانبولده اولدیغی آکلاشیلیور ...

طاهر پاشا محزون برچهره ایله :

— کیم سویله‌دی ؟

— پاشا بر آز صبر ایدیکزکه سوزیمی بیتیره‌یم... کندی رفقاسی حقی بکك استانبولده کیزلی بریرده حبس ایدلدیکنی وحتی اویرك اسمنی بیله اوکرنمشلر ...

طاهر پاشا اوطورمش اولدیغی قناپه‌دن صیچرایوب :

— نه سویله‌یورسکز افندم ، معلومات مذکوره‌یی نره‌دن آلدیکز ، عرض ایدیکز باقه‌یم ...

معلومدرکه بن اوقومیته‌نك سابق اعضاسندن اولدیغم حسبیله اونلرك برچوق معلوماتندن خبر دارم وحتی بنم شو معلوماتم سایه‌سنده حقی بك وبرقاچ رفیقلرینی دردست ایتمك قابل اولدی .

— اوت ! اوت! سزك شوقیمتدار معلوماتکز ایله شوکتمآب سلطانمزه فوق‌العاده خدمتلرده بولندیغکزی بیلیرم .

ضیا پاشا تواضعکارانه برطور ایله :

(مابعدی یارین صباح)

استخراجاً طبعی ممنوعدر

ԳԵՂԱԳԻՏԻԿ ԷՋԵՐ

ԺԱՄԵՐԸ Կ'ԱՆՑՆԻՆ...

Նորածին մանուկը իր օրորոցին մէջ է, սպիտակ շղարշներով ծածկուած, իր մօրը խնամքներուն ներքեւ կը նչէ եւ կուլայ: Անոր համար ժամերը լալով կ'անցնին:

Դեղադէմ պատանին պարտէզին մէջ է, ծաղիկներէ եւ թիթեռնիկներէ շրջապատուած, արեւին տակ, անմեղ եւ զրուարթ կը խաղայ, անոր համար ժամերը խաղալով կ'անցնին:

Հպարտ երիտասարդը իր սենեակին մէջ է, սեղանին առջեւ, թուղթերու եւ գիրքերու վրայ վայրենակ կը մտածէ եւ կ'երազէ, անոր համար ժամերը երազելով կ'անցնին:

Ծերունին իր ընտանիքին մէջ է, սիրելիներուն խնամքին տակ, անցեալ յիշատակներէն եւ կեանքի պատրանքներէն յուզուած կը հեծէ եւ կուլայ. անոր համար ժամերը լալով կ'անցնին:

Թարգմ.

ՏԱՆԻԷԼ ԿՈՌՁԻԱ ՄԱՆՉԻԼԼԱ Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ԱՆՀԵՌԱՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵՐՆԵՐԸ

Եթէ մէկիկ մէկիկ քննենք, լրջօրէն ուսումնասիրենք ազգային այն ամէն խընդիրները, որոնք ոչ միայն նախանձելի վիճակ մը չեն ներկայացներ, այլ ընդհակառակը ամէն Հայու սիրտը կը ճմլեն անհատապէս, իրենց հետզհետէ ստացած բարդ հանգամանքներով, պիտի համոզուինք թէ անոնք գրեթէ բոլորն ալ արդիւնք են անհեռատեսութեան:

Եւ այս պակասութիւնը ազգը ղեկավարողներուն չէ որ միայն կը պատկանի, այլ աւելի կամ նուազ չափով ամէնուս ալ կը պատկանի:

Ժամավաճառութիւն է զիրար քննադատել կամ յանցանքը իրարու բեռցնել աչխատիլ: Դարմանելու համար մինչեւ այսօր եղած չարիքները, միակ միջոց մը կայ, ճանչնալ իր սխալները և զգուշանալ զանոնք կրկնելէ:

Եթէ այս առաքինութիւնը կարելի ըլլայ գործնականացնել պաշտօնական կամ անպաշտօն ամէն անհատի քով, այն ատեն խնդիրները ինքնին կը լուծուին:

Պիտի հարցուի թերեւս թէ կարելի՞ է գտնել ազգին մէջ անհատ մը որ խոստովանի թէ սխալ գործած է երբեք, հետեւաբար զգուշանայ զայն կրկնելէ:

Ինչ չափով որ աւելնայ թիւը անոնց, որոնք զգան, ճանչնան իրենց սխալները և գիտնան զգուշանալ զանոնք կրկնելէ, նոյն համեմատութեամբ է որ նուազ կնճռոտ խնդիրներ գոյութիւն կ'ունենան:

Ինչո՞ւ մանաւոր վարժարանները այսօր քոլորն ալ կանոնաւոր և գոհացուցիչ ընթացք մը ունին, մինչ թաղայինները առաջդիմելէ աւելի ետ ետ կ'երթան:

Ինչո՞ւ երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց ամենահարուստ վանքը երբեմն, ինչպէս այսօր, տասնեակ հազարներով ոսկի պարտքի տակ կը հեծէ և երբեմն միաբաններն ալ անմիաբանութեամբ ու զիրար զուարանկով կ'անցընեն օրերնին, մինչդեռ ասդին Արմաչ մը, տնտեսական անապատ պայմաններով, ձեռնհաս և արժանաւոր եկեղեցականներ կարող կ'ըլլայ հասցնել:

Անհատական և հանրային ամէն հաստատութիւն իր վարիչի հեռատեսութեան, շրջահայեցութեան և ձեռնհասութեան չափով է որ կը գտնուի կանոնաւոր և նախանձելի դրութեան մէջ:

Այդ վարիչը գործին տէրն իսկ է անհատական ամէն ձեռնարկութեանց մէջ: Ուղղակի ինք է որ կը չարի կամ կը տուժէ, կը յաջողի կամ կը ձախողի: Սակայն որչափ մեծ թիւով ձեռնհաս վարիչներ ըլլան, նոյն իսկ իրենց անհատական գործերուն մէջ, համայնքի մը հանրային գործերուն գլուխը կոչուողներն ալ նոյնքան ձեռնհաս կ'ըլլան: Իրենց անհատական գործերը աղէկ վարողներն են որ կրնան հանրային գործերը աղէկ վարել:

Թաղային ընտրութեան մէջ ընտրողներ ձեռնհաս, ընդունակ և անձնուէր եղողները փնտուելու տեղ, իրենց քուէները կուտան, երբեմն ազդեցութեանց ու թելադրութեան տակ, անյարմար անձերու:

Թաղականներ, կազմուած մեծ մասամբ այդ սխալ դրութեամբ, հոգաբարձութեան, տեսչութեան և ուսուցչութեան կը ճոչեն սնոնք որ ծանօթ են, ազգական, բարեկամ, յանձնարարեալ, մօտէն թէ հեռուէն առնչութիւն մը ունեցող եւն.: Գործին կարեւորութիւնը, պահանջը կ'անտեսուին չատ անգամ և այդ անհեռատեսութեան հետեւանքով առաջ եկած աւերը կը վերագառնայ անոնց՝ որոնցմէ բխած էր արդէն, այսինքն ժողովուրդին ու անոր զաւակներուն:

Հեռատեսութիւնը կը պակսի յաճախ ժողովուրդին, երբ ներկայացուցիչ մը պիտի ընտրէ գաւառային կամ Ազգ. ժողովին մէջ:

Թէ ընտրելին ինչ հանգամանքներ, կարողութիւն, ընդունակութիւն պէտք է մարմնացնէ, կ'անտեսուին յաճախ և քուէները կը միանան յանձին անհատի մը, որ չատ բաներէ կը հասկնայ ստուգիւ առեւտրական հրապարակի վրայ, բայց ազգին կարիքներուն , ցաւերուն ինչ ըլլալը չի գիտեր դժբախտաբար:

Այսպէս գործի կոչուող ազգայիններէն ոմանք, գոնէ պարկեշտ կերպով կը զգուշանան պատասխանատուութենէ և հրաժարելով՝ ձեռնհասներու կը թողուն տեղերնին: Մեծագոյն մասը սակայն անուն

سیاسیات عمومیه

اقوام آره‌سنده رقابت

شو صوك زمانلرده بتون ملتلر عمومی برغایه اطرافنده یکدیکرینه رقیب اولەرق ، مسابقه‌کارانه جهد وغیرتلرده بولنمقده‌درلر .

وسائل مختلفه ایله عرض ایتمش اولدیغمز وجهله، عموم طرفندن هدف حرکت اتخاذ ایدلمش شو نقطه‌ده علی الخصوص تأمین منافع جهتی زیاده‌سیله ایش کوروب ، بلکه‌ده واقع اولان دیکر بتون مناسبات رسمیه وغیر رسمیه‌یه براستناد کاه عد ایدیله‌بیلیر . چونکه ایکی دولت میاننده جاری اولان مناسبات دوستانه نه قدر جدی وصمیمی اولور ایسه اولسون ایش خصوصی منفعتلره انتقال ایدیجه شکاتی بوسبوتون دکشدیرر .

بناءً علیه منفراداً ، دولتلر ، ملتلر وحتی شخصیتلر آره‌سنده دوستلق ومخادننك ماهیتنی تدقیق ایتمك اوزره ، تثبت ایدلسه نتیجه اولەرق ، مطلقا بالاده عرض ایتدیکمز منافع خصوصیه استحصال اولنور .

آوروپا ملتلری آره‌سنده یالکز قوهٔ بریه وبحریه‌لری ایله دکل الا بتون وسائط ترقیه‌لریله مهم برموقع اشغال ایتمش اولان فرانسزلر وآلمانلر بیننده منازع فیه برمسئله‌دن طولایی تحدث ایدن براختلافك ماهیت اساسیه‌سی نه‌دن عبارتدر ؟

داخلاً هردرلو انتظام واصلاحاتلرینی تأمین ایدن شو ایکی دولتلر خارجده اله کچیرمش اولدقلری اراضینی تقسیم ایتمك ایچون یکدیکرینه حسود برنظرله باقوب، محاربه تهدیدلری بیله ایتدیلر. مختلف تأویلات ایله نتیجه‌پذیر اولان شو اختلاف نظر اعتباره الەرق ، پیش تدقیقدن کچیریله‌جك اولور ایسه مستملکاته مالك اولمق اوزره فرانسزلر والمانلر بیننده بیوك برر قابتك موجودیتی تظاهر ایدر.

فی الحقیقه شو ایکی قوم یکدیکرینه بوخصوصده رقیب اولدقلری کبی دیکر منتظم قوهٔ بریه وبحریه‌یه مالك بولنان بلا استثنا بتون ملتلرده امال استیلاجویانه پرورده ایتمکدن کری طورمازلر .

بین‌الاقوام جاری اولان شو حال غریب برشی دکلدر، هرسنه بودجه‌لرندن مصارف حربیه‌لرینه حصر ایتمش اولدقلری جسیم مبالغ وفیلولرینه

և փառքի համար միջամուխ կ'ըլլայ զորձի, և յոնք չենկու տեղ աչք կը հանէ։

Այսպէս կազմուած Դաւառային կամ Ազգ. ժողովներու ընտրելիք Խառն ժողովները, խորհուրդները, յանձնաժողովները, պատուիրակները եւայլն ինչպէս կրնան համապատասխանել կարիքներուն և ձեռնհասօրէն վարել ազգ. գործերը։

Այս ձախող գրութեան բնական հետեւանքը սա կ'ըլլայ որ փոխանակ գործերը և խնդիրները իրենց պատշաճ և օրինաւոր լուծումը գտնելու՝ ա՛լ աւելի կը կնճռոտին ու կը դժուարանան։

Ցորչափ տեւէ ու չարունակէ այս ախտաւոր դրութիւնը, արդիւնք և ազգօգուտ գործեր սպասել և յուսալը անխելքութիւն է։

Երբեմն կը պատահի որ լաւագոյն անձեր կ'ընտրուին այս կամ այն պաշտօնին համար և գործերը կը ստանան կանոնաւոր, արդիւնաւոր ընթացք։ Սակայն այդ պատահական բախտաւորութիւնները չատ հեռի կը մնան ազգին ցաւերը լրիւ դարմանելէ։

Երբեմն ժողովներու մէջ ալ կը գտնուին մէկ կամ երկու հատ արժանաւոր անդամներ։ Ասոնց ալ ձայնը, կարծիքը, ըլլալով հանդերձ ա՛մենէն ուղիղն ու օգտակարը, յաճախ կը խեղդուի, կը զոհուի անհետաքրքիր, անշրջահայեաց մեծամասնութեան ձայնին մէջ և արդիւնքը կ'ըլլայ մխտական։

Անոնք որ ընտրուած կամ կոչուած հանրային կարևոր պաշտօններու գլուխը, պարտաւոր են գլխերով, ցերեկով լաւագոյնս ուսումնասիրել իրենց ստանձնած գործի ամենամանրամասն հանգամանքները կատարեալ գիտակցութեամբ, ձեռնհասութեամբ և հետաքրքրութեամբ վարել զայն ու դնել բաղձալի պայմաններու մէջ, խնայելու համար ազգը անտաշիւ, անխորհուրդ, անհետաքրքիր, ձախող գործունէութեան մը դառնագոյն հետեւանքներէն։

Թերութիւն մը կը նշմարենք՝ կարեւորութիւն չենք տար, անիոյթ կը գտնուինք արգելել, թերացողը գիտակցօրէն կամ անգիտակցօրէն կը կրկնէ զայն, ուրիշ մը անոր կը հետեւի և այսպէս օր մը ալ կը տեսնենք որ ծանր անկարգութիւններ պատահած են, այլևս անարգելի և յաճախ անդարմանելի։ Այսպէս է որ առաջ կուգան բոլոր աւերները անհոգատեսութեան։

Դ. Թ.

ՁԵՌՆԵՐԷՑ ՀԱՅ ՄԸ

Այս օրերս Ամերիկան մամուլին մէջ մեծ գովեստով կը խօսուի ականաւոր Հայու մը վրայ, որ իր բազմակողմանի ձիրքերով հուշկ հանած է Նոր Աշխարհի մէջ։

Իսկապէս կ'արժէ որ մեր ընթերցողներուն ներկայացնենք իր ազգին պատիւ բերող այդ նշանաւոր Հայը՝ որ Նիւ-Եորքի պարսկական ընդհ. հիւպատոս՝ Պ. Հայկազուն Թօփաքեան է։ Այս միջոցիս ամերիկան մեծ թերթերը, ինչպէս Նիւ Եորք Հերալդ, Նիւ Եորք Թայմզ և Սըն համակրական տողեր կը նուիրեն Պ. Թօփաքեանի։ Ան ծնած է 1864ին Կեսարիոյ մէջ, և նախնական կրթութիւնը Կեսարիոյ ազգային վարժարանին մէջ ստանալէ ետքը իր ուսումը կատարելագործելու համար Պարիզի ամերիկեան բարձրագոյն վարժարանը մտած և հոն անպլիերէն ուսած է։ Պ. Հայկազուն Թօփաքեան 18 տարեկան հասակին մէջ հօրը հետ վաճառականութեան սկսելով չատ քիչ ատենէն մեծ յաջողութիւն մը ձեռք բերած է։ Դարձը աւելի ընդարձակելու համար Կ. Պոլիս հաստատուելով զօմիսիոնի գրասենեակ մը հաստատած է։ 1887 թուականին, Կ. Պոլսէն հեռանալով Նիւ-Եորքի մէջ, մեծ վաճառատուն մը հիմնած է Թուրքիայէն, Պարսկաստանէն, Հնդկաստանէն մուշտակի ներածութիւն ընելու համար։ Արդարեւ մեծ յաջողութիւն ձեռք բերած է այդ գործին մէջ։ 1892 թուականին պարսիկ կառավարութեան կող է Ամերիկայի ընդհ. հիւպատոս կարգուելով զանազան կառավարութիւններէ 48 միլիոներու և շքանշաններու արժանացած է։ Պարսիկ կառավարութիւնը «Առիւծ և արեգական ծագում» պատուանշանը, օսմ. կառավարութիւնը «Մէճիտիէ» պատուանշանը տուած են։ Պ. Թօփաքեան նախորդ նախագահ Բուզվէլթի և արդի նախագահ Պ. Թաֆթի անձնական բարեկամութիւնը վայելած է։

Պէտք չէ մոռնալ որ Պ. Թօփաքեան օտար միջավայրի մէջ ապրելով հանդերձ, իր ազգային պարտականութիւնները կատարած է, ի տարկին ամէն կարգի ձեռնտուութիւններ ընելով իր ազգակիցներուն։

Վերջերս Պ. Թօփաքեան իբր պարսկական ընդհանուր հիւպատոս ամերիկեան նաւատորմիղը այցելելով մեծ պատիւներով ընդունուած է։ Զինքը փոխադրող չոգենաւը նաւատորմին մտնելուն պահուն ի յարգանս ինը թնդանօթ արձակուած է և ծովակալ Օսթէր Հաուսի կողմէ սիրալիր ընդունելութիւն մը գտած է։

ՆԱՍԱԿ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ

ԳԱՀԱՁԱՌԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

ՍՕՖԻԱ, 7 Նոյեմ.

Երբ գահաճառին պատասխանին վրայ Սօպրանիէին մէջ վիճաբանութիւնը սկսաւ, ահա այն ատեն ազգային բարձրացաւ ընդդիմադիր երեսփոխաններէ։ Անոնք քննադատեցին արտաքին քաղաքականութիւնը և մանաւանդ ներկայ դաշինքին հանդէպ Թուրքիոյ բռնած ընթացքը։ Ընդդիմադիր երեսփոխաններու ճառերուն ամփոփումը առաջ պիտի բերինք, աւելի լաւ գաղափար մը տալու համար։

Պ. Բէյլէֆ (Սթամպուլցիական) ըսաւ թէ Պուլկարիա պէտք է աւելի խիստ քաղաքականութեան մը հետեւի Թուրքիոյ հանդէպ։ Պուլկարները ինչ բարիք կրնան տենչել Թուրքիայէ, բայց միշտ չարիք կը տեսնեն Մակեդոնիոյ մէջ։ Ինչո՞ւ համար անոնց բարեկամութիւն ըլլանք և բարիք ընենք Պուլկարիոյ մէջ, իսկ անոնք թշնամութիւններ ընեն Մակեդոնիոյ մէջ։ Մրթէ՞ ա՛ռ է լաւ քաղաքականութիւնը։

Ցետոյ խօսք առաւ տէմօքրատ կուսակցութեան պատ Պ. Մալինօֆ և քննադատելով դաշինքի արտաքին քաղաքականութիւնը, գրեթէ կրկնեց Պ. Բէյլէֆի խօսքերը, աւելցնելով որ պուլկարական դաշինքը եթէ այդ տեսակ քաղաքականութեան մը հետեւի, չպիտի կրնայ օգտակար ըլլալ Պուլկարիոյ։ Եթէ տէմօքրատները կառավարութեան ղեկը ունենային իրենց ձեռքը, դարձեալ օգտակարութիւն մը չպիտի ունենային Թուրքիայի, քանի որ Թուրքիա դաղանի է։

Ապա խօսեցաւ Պ. Բատօսլավօֆ և ծանրացաւ օսմ. պուլկար երեսփոխաններուն վրայ։ Բանախօսը յայտարարեց թէ Մակեդոնիոյ մէջ 1,800,000 Պուլկարներ կան և մի միայն չորս պուլկար երեսփոխաններ ունին, իսկ Թուրքերը Պուլկարիոյ մէջ մի մ'այն 700,000 հոգի են և 12 երեսփոխաններ կուտան։ Ուրեմն ասկէ յայտնի է որ Թուրքիա ո՞րչափ կը սիրէ Պուլկարները։

Ցետոյ խօսեցաւ Պ. Կենատիէֆ (Սթամպուլցիական կուսակցութեան պատ(որ Սօպրանիէյի տաւշանարդ բանախօսներէն է։ Պ. Բատօսլավօֆ ուժգնօրէն քննադատեց Մէլոն-Փիւրելու քաղաքականութիւնը հանդէպ Պուլկարիոյ։ «Մենք, ըսաւ, անոնց բարեկամութիւն ցոյց տանք, իսկ անոնք՝ թշնամութիւն։ Դրեթէ մէկ տարիէ ի վեր արեւելեան դաշնակցութիւնը չկնքուեցաւ. այս ինչ տեսակ բարեկամութիւն է։ Ցետոյ ծանրացաւ պալքանեան դաշնակցութեան վրայ, և անոր պէտքը չեչտեց, բայց քննադատեց օսմ. Խարդարանը, սա պատճառով որ ան Դարասս էֆէնտին ընտրած էր, այս դաշնակցութեան վերաբերեալ խնդիրներով զբաղելու համար։ Նախ պարզեց թէ ո՞վ է Դարասս էֆէնտին. յետոյ ըսաւ. «Մրթէ կը յուսա՞ք որ Հրայ մը այս տեսակ խնդիրներով զբաղի. իմ գիտցած Հրեաներս կամ լեմոնէի կամ ոսկումբուռի կ'ըլլան. ուրեմն այդ կարգի անձէ մը այս տեսակ գործ սպասելը յիմարութիւն է։ Այո՛, մեզի պալքանեան դաշնակցութիւն մը պէտք է, բայց առանց Թուրքիոյ և հակառակ Թուրքիոյ։

Վիճաբանութիւններ կը չարունակուին և չատ մը երեսփոխաններ խօսք առած են։ Կը կարծուի որ վիճաբանութիւնները մէկ չաբաթ պիտի տեւեն։

Վարչապետ և արտաքին գործոց նախարար Պ. Կէչօֆ պատասխանելու վրայ է երկար ճառ մը, որով երեսփոխաններու պատասխան պիտի տայ և իր արտաքին քաղաքականութիւնը պիտի պարզէ։

*** Տեղւոյս գիւանագիտական և առեւտրական չրջանակներու մէջ չատ գէշ տարտնջութիւն առաջ բերաւ սա գրոյցը թէ պաշարուած է Տարտանէլը։ Ինչպէս յայտնի է, Պուլկարիա եկած ապրանքները նեղուցներէն անցնելէ յետոյ Պուլկարիա կը մտնեն։ Հետեւաբար այս պատերազմական գործողութիւնը պիտի վնասէ նաեւ Պուլկարիոյ վաճառականութեան։

*** Պուլկար կառավարութիւնը անդառնալի կերպով որոշած է գրաւել Սոֆիայի հայ եկեղեցին, փոխարէն տարով 220,000 ֆրանք, բայց ան կ'արժէ մօտաւորապես գէս միլիոն։ Մեր Պոլսոյ Պատրիարքարանը կը քննարկ արդեօք։ Ինչո՞ւ դիմումներ չըներ Եկղարքին և պր լիար դեսպան Պ. Սարաֆովի մօտ։

ՍԻՍԱԿ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԵԻԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Իտալական արշաւախումբի հրամանատար զօրավար Բանէվա իր կառավարութեան հաղորդեցի է Սէրիկեան Տրիպոլսի ներսերը կատարելիք արշաւանքին ծրագիրը։ Արշաւախումբը պիտի բաղկանայ երեք զօրաբանակներէ։ Բաբաքանչիլարը 9000 հոգիէ բաղկացած, որոնց հետ պիտի գլուխ նուին 6000 ուղտ և 4000 սէրիկեան ձի։ Իտալական զինուորները նախ ամենէն մօտ գտնուող ովասիսները պիտի գրաւեն։ Արշաւախումբը յունուարին պատրաստ պիտի ըլլայ, այնպէս որ եթէ ոեւէ կարգադրութիւն չպատահի, կարելի պիտի ըլլայ փետրուարին ձեռնարկել գործողութեան։ Նոր զրկուելիք օդային զինուորներով Տրիպոլիսի և Պենկազիի մէջ Իտալացիներուն թիւը 100,000էն աւելի պիտի ըլլայ։

Սթէֆանի գործակալութիւնը Տրիպոլիսէն սա հեռագիրը ստացած է Նոյեմբ. 21 թուով.— Պատերազմական Առիւծը 20 տարուան քանտարկութեան դատապարտեց ազգեցիկ մոլեռանդ Մօհամմէտ սէն Ֆէրմին, և նախկին ոստիկան-զինուոր Համէտ պէն Մապրուքը։ Այս վերջինը լաւ էր Իտալացիներուն մօտ ստանձնած պաշտօնը։ Երկուքն ալ յանցաւոր դատուեցան հոկտ. 23ին և 25ին, Սրաքները ապատամբութիւն գրդռած ըլլալնուն համար։ Նոյեմբ. 20ին, ընդհարում մը տեղի ունեցաւ հետազոտութիւն կատարող իտալական հեծելազօրքի ջոկատի մը և թշնամի խումբի մը միջև։ Երկու վիրաւոր ունեցանք։ Երեկ հանդարտութիւն կը տիրէր մեր ամբողջ գծին վրայ, բացի արեւելեան ճակատէ, ուր մէկ քանի հրացանաձգութիւններ ու թուանշանաձգութիւններ տեղի ունեցան։ Մեր Բարիս Ալպերօ զրահապատ-յածաւորակը, կապուած օդապարիկին կողմէ արձակուած տեղեկութեանց համեմատ, ռմբակոծած է Ամրուսին և Մէլուօքի հարաւակողմէ գտնուող թշնամի բանակները։ Այդ ռմբակոծութեան հետեւանքով՝ մեր օդապարիկը տեսաւ որ թուրք կանոնաւոր զինուորներէ բաղկացած թշնամին դէպի Պէն-Սաիտ կ'ուղղուէր, մինչ ուրիշ խումբեր Հէնիին դէպի Գուսքաթա կը նահանջէին։ Այն ատեն Բարիս Ալպերօ սկսաւ ռմբակոծել Պէն-Սաիտը։ Թշնամին այդ տեղէն ալ հեռացաւ և Գուսքաթա գնաց իտալական թնդանօթներու կրակին տակ։ Այնուհետեւ մեր մարտանաւը դարձեցաւ կրակը։ Տէրնայէն և Թրիպոլիէն նոր դէպք չի ծանուցուիր։

*** Սամ. Լոյս կ'իմանայ թէ իտալական կառավարութիւնը եւ կեցած չէ եւ դէպքին ծովուն մէջ կատարելիք նաւային գործողութիւններէն։ Իտալիա ուռա կառավարութեան զեկուցած է թէ մտադիր է Ծարտանէլը պաշարելու։ Տակաւին յայտնի չէ ուռա կառավարութեան պատասխանը։

*** Պատերազմական նախարարութիւնը օսմ. գործակալութեան հաղորդած է Տրիպոլիսի զինուորական հրամանատարէն ստացած սա հեռագիրը.—Իտալացիները սաւառնակներէն պռոշաներ նետուած են Կարմիր Մահիկի չարժուն հիւանդանոցներուն վրայ։ Հոկտ. 11)24ի և 12)25ի կիրուներուն մէջ վնասցուցած էինք իտալական ԺԱ. գունդը։ Այդ կորուստներուն վրէժը լուծելու համար իտալացիները Ջարդեցին Մէնչիէ Թաղ՝ն Արաբները, որոնք ինքնաբերաբար անձնատուր եղած էին։ Իտալական պաշտպանութեան գիծերը գրաւելնէս յետոյ չատ մը կիներու և ազգ գիներու գտան, ձեռքերնին կապուած ու գլուխնին կորուած։ Մեզի հետ գտնուող անգլիացի թղթակիցները ականատես եղան այդ չարդերուն։ Մնաց որ, գերի բռնուած իտալացի զինուորներն ալ խոստովանեցան այդ բան։ Գերի զինուորները խոստովանեցան թէ իտալացի սպաներու հրամանով խղճահարուած էին Մէնչիէի բոլոր Արաբները։ Իտալացիները անուր վայրագութիւններ գործած են։ Իտալացիները նարինջներու, լիմոնիներու և ձիթենիներու մեծ մասը կտրել տուած են, որոնք երկրին միակ հասոյթը կը ձեւացնեն։

*** Հռոմէն Նոյեմբ. 22 թուով կը հեռագրեն թէ մինչեւ վերջին պահուն ծովային նախարարութիւնը տեղեկութիւն չունէր Ագապայի ռմբակոծութենէն։ Աբէքուզա, Պարթեօը և Բուվիլիա հրաման ստացած էին հակողութիւն կատարելու կարմիր Մահուն մէջ։ Հաւանական է որ ռմբակոծութիւն կատարուած ըլլայ։ Իտալական մամուլը կը մեղադրէ կառավարութիւնը, Եդէական ծովուն մէջ նաւային գործողութիւն չկատարելուն համար։ Թրիպոլիա անհանգիստ կը գտնէ որ Ագապան ռմբակոծուած ըլլայ։ Իտալական մերթը հետեւեալը կը գրէ այդ առթիւ. «Դիտէնք թէ Թուրքերը զինուոր, ռազմամթերք և պարէն կը զրկէին Ագապա։ Նոյնպէս իմացանք որ մտադիր էին կարգեցեալ հիւանդարան-նաւու մը միջոցաւ զինուոր ու զէնք հանել Պէնկազի։ Միւս կողմէ Թուրքերը փորձած էին գործակալի մը միջոցաւ մեզի դէմ գրգռել Սօմալիէնտ և Մասսուայի իսլամ ընակչութիւնները։ Այդ լուրերուն վրայ, իտալական կառավարութիւնը կարմիր Մահուն մէջ գտնուած մարտանաւերուն հրամայած է աչալրջօրէն հակողութիւն ընել Թուրքերու չարժմանց վրայ։ Յայտնի է թէ այդ հսկողութեան մէջ ոցին Թուրք թնդանօթակիրի մը հանդիպեցան, որ կրակ բացաւ իտալական մարտանաւերուն վրայ։ Մեր մարտանաւերը պատասխանելով ընկղմեցին թն դանօթակիրը։ Իրենց հակողութիւնը չարունակած ատեն մեր նաւերը պէտք զգացին Ագապան ռմբակոծելու։ Բայց ամէն պարզապէս մէջ ռմբակոծումը ընկալեալ կանոններու համաձայն կատարուած է. հետեւաբար պէտք չէ հաւատ ընծայել այն զրոյցներուն, որոնց համաձայնի, տալակա նմարտանաւերը ռմբակոծած ըլլան հիւանդանոցները։

*** Մալթայէն թաչուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պէնկազիէն հասած տեղեկութեանց համեմատ, նոյեմ. 20ին, կէս օրէն յետոյ, Օսմանցիները բուռն յարձակում մը գործած են Իտալացիներուն վրայ։ Այս վերջինները մեծապէս մեսասուած են օսմ. ռումբերէն։ Իտալական թնդանօթները չեն կրցած գործ մը տեսնել։

*** Մարքոնի Հռոմի թղթակիցը կ'ըսէ թէ իտալական նաւատորմիղը պատրաստութիւններ կը տեսնէ, աւելի կարեւոր նաւային գործողութեան մը ձեռնարկելու համար։

*** Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ Պ. Տիլսօն հարցուցած է թէ կառավարութիւնը տեղեկութիւն ունէ՞ր Իտալիոյ մտադրութենէն։ Արտաքին գործոց նախարարին կողմէ Պ. Էշլանտ յայտարարած է թէ պատերազմը հրատարակուելէ առաջ տեղեկութիւն չունէր։

*** Անգլիական թերթերու ստացած տեղեկութեանց համեմատ, Իտալացիները տարտապալից վիճակի մէջ կը գտնուին և զինուորներուն քարոյական կորովը բոլորովին ընկճուած է քաղաքային, ողողումներուն և օդին պատճառաւ։ Զօրքը կը դանդատի։ Հիւանդանոցները լեցուած են հիւանդներով և օրական 30-40 մահեր կը պատահին։

*** Լոնտոնի օսմ. դեսպան Թէվֆիգ փաշա արտաքին գործոց նախարարութեան հեռագիր մը ուղղելով ծանուցած է թէ Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ զրեթէ բոլոր երեսփոխանները պարսաւած են իտալական վայրագութիւնները և համակրութիւն յայտնած են օսմանցի ժողովուրդին նկատմամբ, իտալացի գերիներուն հետ մարդասիրաբար վարուած և պարարեցնութիւն ցոյց տուած ըլլալնուն համար։

*** Պատերազմին դէմ ցոյցեր եղած են Իտալիոյ գլխաւոր քաղաքներուն, մասնաւորաբար Լիվորնոյի, Միլանի և Վենետիկի մէջ, ուր զէնքի տակ կոչուած զինուորները դասալիք կ'ըլլան։

*** Թանի Վիէննայի թղթակիցը կը հերքէ Աւստրիոյ - Հունգարիոյ զօրահանութիւնը։ Զայլ կ'ըսէ թէ Երբեակ Զինակցութեան խղճմը կրնայ Իտալիոյ կատարելիք նաւային գործողութեան հետեւանքը ըլլալ։ Սթամբայի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Թուրքիա կը պատրաստուի բուռն զիմադրութիւն մը ընելու Եգէական մէջ։

*** Հաւատարկէն կը հեռագրեն թէ չոգենաւային քանի մը ընկերութիւններ ծիրան ականներու զետեղման մասին լուրի կը սպասեն, հասկնալու համար թէ կրնա՞ն իրենց չոգենաւային երթեւեռնը շարունակել։

*** Իտալական կառավարութիւնը մեծ տէրութեանց զեկուցած է թէ ռմբակոծութեանց ատեն վնասուած օտարազգեաներուն վնասի հատուցում պիտի ըլլայ մօտ ատենէն։

*** Գահիրէէն քաչուած հեռագրի մը համեմատ, Եգիպտոսի քաղաքական չրջանակներուն մէջ կը հաստատուի թէ Իտալիա մտադիր է Պէնկազիի ամենէն մօտ գտնուող նաւահանգիստը զրաւ հանել, Եգիպտոսի կողմէն սահմանադրելի վրայ հակողութիւն կատարելու համար։

*** Հռոմէն կը հեռագրեն թէ զօրավար Բանէվա գանգատ յայտնած է Թունիզի և Եգիպտոսի ճամբով ներս մտած թուրք զինուորներու մասին։ Սթամբուլ կը պատանէ որ իտալական կառավարութիւնը դիտողութիւն ընէ Բարիզի և Լոնտոնի դաշինքներուն։

*** Թրի գունդէն զատ, իտալական

ԴՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ազատութեան և Համերաշխութեան կուսակցութիւնը իր վերջնական կազմակերպութիւնը ստացած ըլլալով, առջի օր իր մէջ ձուլուեցան չափաւոր-ազատական կուսակցութիւնը և տէմօքրատ կուսակցութիւնը։ Այսպէս զօրացած նոր կուսակցութիւնը իրեն իբր օրկան կ'ունենայ Լուքիֆ Միքիրի պէշի խմբագրած թերթը, Թանզիմաթ։ Բոլոր ընդդիմադիրները չեն մտցած տակաւին, ինչպէս յոյն հրեսփոխանները, որոնք յայտարարած են թէ նոր կուսակցութեան պիտի գործակցին այն պարագային երբ իրենց խմբակցութեան ծրագրին համապատասխանեն պարզուած հայեցակէտերը։ Յոյն խմբակցութեան այդ պատասխանը նոր կուսակցութեան հիմնադիրներուն հաղորդուած է։ Թուրք մամուլ առհասարակ դովեստով կը խօսի նոր կուսակցութեան վրայ, բացի մէկ քանի իսլամիստական թերթերէ, որոնք վերապահում ցոյց կուտան։ Ինչպէսպար իսլամիստականները լաւ աչքով չեն դիտեր ընդդիմադիր զօրաւոր կուսակցութեան մը կազմութիւնը, որ իսլամիզմը հակակշռող ուժ մը պիտի ըլլայ Խորհրդարանին մէջ։

ՕՍՄ. ՊԱՏԱՌԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Բ. Դուռ հասած պաշտօնական հեռագիրներու համաձայն, օսմ. պատուիրակութեան նախագահ կայս. իշխան Զիկատին էֆ. անցեալ երեքշաբթի առտու Մեսիցայի մէջ Անգլիոյ Ձորձ թագաւորին ներկայացած է։ Հետեւեալ օրը Ջեկամ մը զինուորական պատիւներ ընծայած է կայս. իշխանին։ Ունկնդրութեան ատեն Խեվիվը կատարած է ներկայացումի արարողութիւնը։ Զիկատին էֆ. թագաւորին մատուցանելէ յետոյ Սուլթանին ինքնագիր նամակը, պարագային յարմար փոքր բանախօսութիւն մը կատարած է։ Արտաղրագիրը թարգմանած է դայն։ Ձորձ թագաւորը անգլերէն լեզուով պատասխանած է։ Մրեւոյն ատեն թագաւորը Զրէչատին իշխանին յանձնած է ինքնագիր նամակ մը, Սուլթանին մատուցելու համար։ Թագաւորին խնդրանքին վրայ, Խեվիվը թարգմանած է ազգային ճառը, որ անկեղծ բարեկամութեան չեչտ մը կը կրէր։ Պատուիրակութեան հետեւորդներն ալ ներկայացուած են թագաւորին։ Ցետոյ պատուիրակութիւնը հրաժեշտ առնելով Մանրուսա զբօսանաւը դարձած է։ Կէս ժամ յետոյ Ձորձ թագաւորը Լորտ Բիչենի և հետեւորդներու ընկերակցութեամբ Մանրուսա չոգենաւը երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուած է օսմ. կայս. իշխանին։ Ցետակցութիւնը կէս ժամ տեւած է։ Թագաւորը սեղան մը տուած էի պատիւ օսմ. իշխանին։ Հայկերոյթին ատեն թագաւորը քաղցր գոհունակութիւն յայտնած է օսմ. պատուիրակութեան և սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցած է օսմ. կ. յս. իշխանին հետ։ Հայկերոյթին մասնակցողներուն խմբակները քաջուած է, թագաւորին կողմէ յայտնուած փափաքի մը վրայ։ Ձորձ թագաւորը Վիքթորիա պատուանշանին մեծ ժապաւէնը նուիրած է Զիկատին իշխանին։

*** Ռիւթէր կ'ըսէ թէ Խեվիվ և Զիկատին էֆ. Փաշիրլի կայարանը ժամանած ատեն ոեւէ պաշտօնական ընդունելութիւն չէ կատարուած, որպէս զի եգիպտական ազգայնականները իրենց մտաբերթերներու մէկ մասը ամէն օր խմբագրականներով կը պահանջէ որ պատերազմէն վերջ կը պահանջեն։ Այդ բանէն կը հետեւցուի որ Իտալիա դժուարին կացութեան մէջ է եղեր և իր հետեւակցողներուն այդ գաղափարը կը յայտնէր միշտ։

ՆՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ազատութեան և Համերաշխութեան կուսակցութիւնը իր վերջնական կազմակերպութիւնը ստացած ըլլալով, առջի օր իր մէջ ձուլուեցան չափաւոր-ազատական կուսակցութիւնը և տէմօքրատ կուսակցութիւնը։ Այսպէս զօրացած նոր կուսակցութիւնը իրեն իբր օրկան կ'ունենայ Լուքիֆի Միքիրի պէշի խմբագրած թերթը, Թանզիմաթ։ Բոլոր ընդդիմադիրները չեն մտցած տակաւին, ինչպէս յոյն հրեսփոխանները, որոնք յայտարարած են թէ նոր կուսակցութեան պիտի գործակցին այն պարագային երբ իրենց խմբակցութեան ծրագրին համապատասխանեն պարզուած հայեցակէտերը։ Յոյն խմբակցութեան այդ պատասխանը նոր կուսակցութեան հիմնադիրներուն հաղորդուած է։ Թուրք մամուլ առհասարակ գովեստով կը խօսի նոր կուսակցութեան վրայ, բացի մէկ քանի իսլամիստական թերթերէ, որոնք վերապահում ցոյց կուտան։ Ինչպէսպար իսլամիստականները լաւ աչքով չեն դիտեր ընդդիմադիր զօրաւոր կուսակցութեան մը կազմութիւնը, որ իսլամիզմը հակակշռող ուժ մը պիտի ըլլայ Խորհրդարանին մէջ։

ՕՍՄ. ՊԱՏԱՌԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Բ. Դուռ հասած պաշտօնական հեռագիրներու համաձայն, օսմ. պատուիրակութեան նախագահ կայս. իշխան Զիկատին էֆ. անցեալ երեքշաբթի առտու Մեսիցայի մէջ Անգլիոյ Ձորձ թագաւորին ներկայացած է։ Հետեւեալ օրը Ջեկամ մը զինուորական պատիւներ ընծայած է կայս. իշխանին։ Ունկնդրութեան ատեն Խեվիվը կատարած է ներկայացումի արարողութիւնը։ Զիկատին էֆ. թագաւորին մատուցանելէ յետոյ Սուլթանին ինքնագիր նամակը, պարագային յարմար փոքր բանախօսութիւն մը կատարած է։ Արտաղրագիրը թարգմանած է դայն։ Ձորձ թագաւորը անգլերէն լեզուով պատասխանած է։ Մրեւոյն ատեն թագաւորը Զրէչատին իշխանին յանձնած է ինքնագիր նամակ մը, Սուլթանին մատուցելու համար։ Թագաւորին խնդրանքին վրայ, Խեվիվը թարգմանած է ազգային ճառը, որ անկեղծ բարեկամութեան չեչտ մը կը կրէր։ Պատուիրակութեան հետեւորդներն ալ ներկայացուած են թագաւորին։ Ցետոյ պատուիրակութիւնը հրաժեշտ առնելով Մանրուսա զբօսանաւը դարձած է։ Կէս ժամ յետոյ Ձորձ թագաւորը Լորտ Բիչենի և հետեւորդներու ընկերակցութեամբ Մանրուսա չոգենաւը երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուած է օսմ. կայս. իշխանին։ Ցետակցութիւնը կէս ժամ տեւած է։ Թագաւորը սեղան մը տուած էի պատիւ օսմ. իշխանին։ Հայկերոյթին ատեն թագաւորը քաղցր գոհունակութիւն յայտնած է օսմ. պատուիրակութեան և սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցած է օսմ. կ. յս. իշխանին հետ։ Հայկերոյթին մասնակցողներուն խմբակները քաջուած է, թագաւորին կողմէ յայտնուած փափաքի մը վրայ։ Ձորձ թագաւորը Վիքթորիա պատուանշանին մեծ ժապաւէնը նուիրած է Զիկատին իշխանին։

*** Ռիւթէր կ'ըսէ թէ Խեվիվ և Զիկատին էֆ. Փաշիրլի կայարանը ժամանած ատեն ոեւէ պաշտօնական ընդունելութիւն չէ կատարուած, որպէս զի եգիպտական ազգայնականները իրենց մտաբերթերներու մէկ մասը ամէն օր խմբագրականներով կը պահանջէ որ պատերազմէն վերջ կը պահանջեն։ Այդ բանէն կը հետեւցուի որ Իտալիա դժուարին կացութեան մէջ է եղեր և իր հետեւակցողներուն այդ գաղափարը կը յայտնէր միշտ։

*** Պրոս ժ. Պապը Թուրքիոյ պատերազմին հակառակ է եղեր և իր հետեւակցողներուն այդ գաղափարը կը յայտնէր միշտ։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 204

ԱՊՏԻԻԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՃԵՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԷՅԷՊ ՄԱՍ

ԴԷՊԻ ԱՆԿՈՒՄ

ԳԱՍՏԱՊ Դ.

ՄԱՏՆԻՉԸ

— Սէրը մղեց, ըսաւ Զիա փաշա, ամօթապարտ ու գլխիկոր։

Զիա փաշայի այդ պատասխանը զարմանքով լսուեցաւ ու ամենքն ալ իրարու երես նայեցան։

Սալիհա հանըմ տեսնալով որ Զիա փաշա լուռ կը մնար, խօսքը անոր ուղղելով.

— Շարունակեցէք, ըսաւ։

Զիա փաշա խօսքը չարունակից դողդողար չրմունքներով.

— Այո՛, սէրն է որ այդ յիմարութիւնը դործել տուաւ ինձի։ Ինքզինքիս տէրը չէի. ընա միտքս չէր անցներ թէ սէրը այնքան պիտի տառապեցնէր զիս որ օրին մէկը ամէն բան պիտի մոռնայի, Նայն իսկ հայրենիքս ու պատիւս պիտի զոհէի։

Կայս. Թիւնապանը կը ՀԱՆար իր վիշտը զսպել։

— Այո՛, յարեց փաշան, կը սիրեի այն աղջիկը, Տիլարան, զոր ես ձեռքովս սարած յանձնած էի Ապտիլ-Համիտի...։ Սկիզբները պարզապէս համակրութիւն մը ունէի այդ աղջկան նկատմամբ, բայց այդ զգացումը բուռն սիրոյ մը փոխուեցաւ իմ մէջս, տեսնելով որ Տիլարա անպուսպ տարփանքով մը կը սիրէր զիս։ Այդ հոգեկան վիճակին օգուտ քաշելով Տիլարան հրաման զործիք մը դարձուցի. իմ թեկնածութիւններուս վրայ, Տիլարա կարգ մը ծառայութիւններ մատոյց մեր դաղտնի քոմիթէին։ Դուք ալ աղէկ գիտէք թէ այդ աղջիկը ինչ անմոխրակի ծառայութիւններ բրած է մեզի։ Այդ համակրութիւնը սասիճանաբար սաստկանալով զորաւոր տարբանքի մը փոխուեցաւ։ Տիլարայի մասին Ապտիլ-Համիտէն նախանձկուս, աւելի բուռն տարփութիւն մը կը զգայի Սուլթանին նկատմամբ։ Այդ միջոցին էր որ դուք ձերբակալուեցաք ու աքսորուեցաք, մինչ ես խոյս կուտայի պալատէն։ Սուէզի Ջրանցքին մէջ պատահած դէպքերը յայտնի են։ Այդ տագնապալի օրերուն, մեր դրծերով զբաղած ըլլալուս, Տիլարայի սէրը մոռցած էի։ Սակայն Գահիրէ երթալս յետոյ հանդարտութիւնս գտած ըլլալով դարձեալ միտքս ինկաւ Տիլարան, ու անոր սէրն արծարծեցաւ իմ մէջս։ Թերեւս Սալիհա հանըմ Գահիրէ գտնուած միջոցին իմ վշտագին, յուսահատ և մտահոգ երեւոյթս նշմարած էր։

— Այո՛, կը յիշեմ ձեր վշտագին և յուսահատ վիճակը։ Այդ հոգեկան վիճակը ամենուս ուշադրութիւնը զրաւած էր։

— Այդ վիճակը հետզհետէ ծանրացաւ։ Երլաբզի պալատն մէջ ունեցած հաւատարիմ բարեկամներէս մէկուն միջոցաւ իմացայ թէ Տիլարա խիստ հետաքրքրումներու ենթարկուած էր, Ապտիլ-Համիտ գուշակած ըլլալով անոր և իմ միջև եղած գաղտնի յարաբերութիւնները։ Տիլարա, արքայական կանանոցին մէջ, բանտարկուած, ամեն յարաբերութենէ զրկուած, թշուառ կեանք մը կ'անցնէր իր հակառակորդին՝ Գէլբիսի քմահաճ խոչանգումներու ն ենթարկուած. անա՛ ինչ որ ինձի կ'իմացնէր բալկամս։ Այն ժամուն թէ իմ սիրած ու պաշտած աղջիկս, իմ պատճառս իսկ լքումի, բանտարկութեան ու չարչարանքներու ենթարկուած է, զիս բոլորովին խեղդել ըրաւ։ Գուզէի Պոլիս վերադառնալ, երթալ ազատել այդ թշուառ աղջիկը բռնուորին ձեռքէն ու իրեն վերադարձնել ազատութիւնը զոր ինձի հանձնած էր։ Բայց ինչպէ՞ս կրնայի ընել այդ բանը... յետոյ խորհեցայ երթալ Ապտիլ Համի

դրած ցոյցերը չընէին։ Քաղաքը գեղեցկօրէն զարդարուած էր ի պատիւ օսմ. կայս. իշխանին։

*** Սուլթանը Անգլիոյ թագաւորին շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղած է օսմ. պատուիրակութեան ընծայուած պատիւներուն համար։

ՖՐԱՆՍԱ. ԱԶԳԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ֆրանսիֆուրթէ Զայթունկ կ'ըսէ թէ Ֆրանսա մարտանաւ մը ղրկած է սուրիական ջուրերը, թուրքեւիսալական պատերազմը սկսելուն պէս։ Ֆրանսա 1860ին կարեւոր դեր մը կատարած է Սուրիոյ մէջ։ Տիւրզիներու ապստամբութեան ատեն կաթոլիկները պաշտպանելու համար կարեւոր արշաւախումբ մը ղրկած հոն։ Բայց կանխահաս է ըսել թէ Ֆրանսա քաղաքական առանձնաշնորհումներ կը վայելէ Սուրիոյ մէջ։ Ժէօն-Թիւրք կառավարութիւնը տրամադիր կ'երեւայ մոլեռանդութեան ուժ չտալու և խաղաղութիւնը պահպանելու։ Այսպէս տեղական ոստիկան-զինուորութիւնը մեծ մասամբ քրիստոնեաներէ բաղկացած է։

ԹՈՒՐՔԻԱ. ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Զարը հրաժեշտի ունկնդրութիւն մը շնորհած է օսմ. պատուիրակութեան։ Յետոյ հացկերոյթ մը տուած է ի պատիւ պատուիրակութեան, որուն ներկայ եղած են կայսրը և աղջիկները։ Ճաշէն յետոյ պատուիրակութիւնը Զարուհին ներկայացած է։

ՊԵԼՃԻՔ. ՓԱՇԱ.

Թէհսիսաբի քաշուած հեռագրի մը համաձայն, Անգլիոյ թագաւորը օսմ. կայս. իշխանին փոխադարձ այցելութիւն տուած ատեն թագաւորը մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցած է Քեամիլ փաշայի հետ, մեծարանքներ ընելով անոր։ Մամանկրը քաշուած ատեն թագուհին և Քեամիլ փաշան նստած էին, իսկ թագաւորը և միւս ներկաները ոտքի վրայ կը դանուէին։

ՄԱՆԵԿՈՆՈՑ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Ամենէ մը ի վեր մեծ թուով երիտասարդ Մանեկոնացիներ Պուկարիա կը գաղթեն, զինուորական ծառայութենէ դերծ մնալու համար։ Այդ գաղթումին առաջքը առնելու համար, պուլկար կառավարութիւնը Սօպարնիէին պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը, այդ երիտասարդները Պուլկարիոյ զինուորական ծառայութեան մէջ ընդունելու համար։ Այդ ծառայութիւնը ընելէ յետոյ մակեդոնացի երիտասարդները պիտի կրնան վարչական պաշտօններ ընդունիլ։

*** Սոֆիայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը հաւատան թէ պուլկար կառավարութիւնը մտադիր է կանոնչ Տեղակ մը հրատարակելու այն դէպքերուն վրայ, որոնք անկախութենէն յետոյ պատահած են։

ԻԹԹԻՀԱՏԻՆ ՆՈՐ ԹՈՐԹՈ

Խորհրդարանի իթթիհատական կուսակցութիւնը մտերս թերթ մը պիտի հրատարակէ իր օրգան և իր յարաբերութիւնները պիտի դարձնէ Թաճիճի հետ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Պ. Բիւշիւքեանի թատերախումբը այս գիշեր Օրթաքէօյի Բարեսիրաց թատրոնին մէջ կը ներկայացնէ Սուլթան Մահմուտ և Դազազ Արիկն անուն պատմական թատերգները, որ լաւ ընդունելութիւն գտած է հանրութեան կողմէ։ Անչուշտ թաղեցիները պիտի փութան առիթէն օգտուիլ, տեղական կեանքէ առնուած այդ թատրոնը տեսնելու համար, որուն հեղինակն է դերասանապետ Պ. Բիւշիւքեան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Եթէ Թուրքիոյ մէջ կայ ճարտարագործական ձեռնարկ մը, որ ճշմարտապէս հայրենասիրական նպատակ մը ունենայ, ան ալ ՕՐԻՍԱՆԹԱԼ ԲԱՐԲԷԹՆ է։ Այդ ընկերութիւնը կազմուած է արեւելեան գորգերու ամենէն կարեւոր վեց վաճառատուներու միացումով և իրը կեդրոն ունի Իզմիր, Կ. Պոլիս ու Լոնտոն։ Գործի ճարտարարուեստը վերականգնած է, որ անկումի մէջ էր և կատարկապէս վտանգուած։ Այսօր այդ ճարտարագործութիւնը անվիճելիօրէն ամենէն բարգաւաճն է օսմանեան կայսրութեան մէջ։ ՕՐԻՍԱՆԹԱԼ ԲԱՐԲԷԹԻ Բերայի վաճառատունը խանութ մը չէ միայն, այլ ճշմարիտ թանգարան մը, ուր ամէն ոք կրնայ ուշադիր պէս աչքէ անցընել ամենէն ծոյ, ամենէն գեղեցիկ և ամենէն ինքնատիպ գորգերը, առանց Պոլսոյ խանները թափառելու և անվերջ սակարկութիւններ ընելու։ Սակէ առաջ մեծ գործ մը էր գորգ գնելը։ Ամբողջ շաբաթ մը կը զբաղէին անով և յաճախ չէին գներ ալ։ Այսօր մէկ քանի վայրկեանի գործ է։ Ընտրութեան հոգը միայն կը մնայ։ Այդ հոգը ընկերութիւնը (12 500,000 ֆրանք դրամագլխով) գործի հրապարակին գիները կը ճշդէ։ Այդ տեսակէտով մեծ ծառայութիւն մատուցած է գնորդներուն։ ՕՐԻՍԱՆԹԱԼ ԲԱՐԲԷԹԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՄԷՆ ՏԵՂ. ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ, Բերա, Լոնտոն, Պերլին, ինչպէս նաև Քանատա։ Վերջին ժամանումներուն մէջ ճշմարիտ հրաշակերտներ կան, որոնք ամէն օր կը գնուին գեղեցիկ բաներու սիրահար ամերիկացիներու կողմէ։ Կը բաւէ միակ այցելութիւն մը տալ այդ մեծ վաճառատունը, որպէս զի ամենեն դժուարահաճ անձն իւրկ հաճոյանալ զոյացնէ եւ առիթ ունենայ այնպիսի գնում մը կատարելու, որմէ կատարելապէս գոհ պիտի մնայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿԱԹՈՂ. ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԸ

եւ

ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ինչպէս գրած էինք, առջի օր, Տեղապահին կողմէ. Պատր. Փոխանորդը և Պ. Ց. Ալիսիար, Ռուս դեսպանին տարած էին Թրքահայ պատգամաւորներու ցանկը։ Դեսպանը նոյն միջոցին «Ղրաղաշ Ըլալով չկրցաւ ընդունիլ Դեւոնդ Ծ. վրդ.ը որ ցանկը ձգելով մեկնեցաւ. երէկ առտու կանուխ, դեսպանին կողմէ. Պատրիարքարան քաշուած հեռագրով մը Բերայի դեսպանատունը կը հրաւիրուէր Պատր. փոխանորդը, որ դարձեալ Պ. Ց. Ալիսիարի հետ գնաց Բերա և ընդունուեցաւ Դեսպան Պ. Զարիքօֆի կողմէ։

Պատր. Փոխանորդը էր և Խան Ժողովին կողմէ չնորհակալութիւն յայտնեց Դեսպանին որ այս խնդրին մէջ բարեացակամ տրամադրութիւններ ցոյց տուած էր։

Պ. Զարիքօֆ դարձեալ կրկնեց նախապէս յայտնած իր տրամադրութիւնները և ըսաւ թէ մեծ հաճոյքով պիտի կատարէ ինչ որ օգտակար կրնայ ըլլալ Հայ Ազգին։

Այս խրախուսական արտայայտութեան վրայ, Փոխանորդ հայը սուրբը դնելով տուաւ որ երկրորդ հեռագիր մը ստացուած էր Կաթողիկոսական Տեղակալէն որուն մէջ կը յիշուուի թէ կաթողիկոսական ընտրութեան մասնակցող պատուիրակները պէտք էին, ըստ բարձրագոյն հրամանի, բնակիչները Ղրաղաշ այն թեմին որ Լ ընտրուած էին։

Պ. Զարիքօֆ յայտարարեց թէ ինքը մինչեւ այս վայրկեանին որեւէ հրահանգ չէ ստացած իր կառավարութենէն և չի յուսար որ Ռուս կառավարութիւնը այս կամ այն եղանակով ճնշում բանեցուցած ըլլայ ընտրողական գործողութեանց վրայ, սա գերազանց պատճառներով որ Ռուս պետութիւնը ամենէն լայն և ընդարձակ իրաւունքները տուած է Հայ Ազգին, իր կաթոլիկոսը ընտրելու այն ձեւով որ պատշաճ կը թուի իրեն։ Ինչպէս բացայայտ կերպով այս սկզբունքը պարզուած է Պալատինայի մէջ որ փոխանութիւն չի կրնար կրել որքան ատեն որ կաթոլիկոսական աթոռը թափուր կը մնայ։

Պատր. Փոխանորդը աւելցուց թէ՝ առարկողներ կան որ այս արգելքը առաջ եկած է այն ենթադրութենէն օրով կը կարծուի թէ Պատրիարքարանը իր կողմէ ընտրելիներու ցանկ մը ներկայացուցած է՝ ստիպելով կամ թելադրելով որ թեմերը այդ ցանկէն ընտրեն իրենց պատգամաւորները, ինչ որ մի գուցէ պատճառ եղած ըլլայ այդ խափանարար որոշման։

— Նոյնիսկ եթէ այդպէս եղած ըլլայ պատասխանեց դեսպանը, դարձեալ առարկութիւն չի կրնար ըլլալ, որովհետեւ ինչպէս արդէն ըսի, Ռուս կառավարութիւնը բնաւ կապտել չուզեր Հայոց ընտրական իրաւունքները որոնց մէջ բոլորովին ազատ ձգուած են շարժելու, ինչպէս որ կը կամին, պայմանաւ որ ընտրական ձեւակերպութիւնները կանոնաւոր և օրինական եղանակով կատարուած ըլլան։

Պատր. Փոխանորդը յարեց թէ՝ որ և է կասկած չի կար Ռուս կառավարութեան բարեացակամ տրամադրութեանց վրայ, բայց միւս կողմէ սակայն Ազգը չի կրնար բացատրել վերջին վայրկեանին յարուցուած դժուարութեանց պատճառները։

—Միտ հաւանական է որ, պատասխանեց Պ. Զարիքօֆ, ատիկա արդիւնքն ըլլայ ընտրական պայքարներուն արդիւնքն եղող թիւրիմացութեան մը զոր մէջտեղէն բառնալու համար, կը խոստանամ անմիջապէս հեռագրել Բեթերսպուրգի տեղեկացնելու համար թէ ընտրութիւնները չատ օրինաւոր եղանակով կատարուած են և համապատասխան են անցեալին մէջ կատարուած ընտրութիւններուն։

Դեւոնդ Ծ. վրդ. յարեց թէ՝ այս անգամ Տաճկահայ թեմերը աւելի ստուար թուով պատուիրակներ ընտրած են իրենց Ռուսահայ ազգակիցներէն ինչ որ վկայաբերու է եղանակին անյարմարութեան, ժամանակի սղութեան և թեմական ոստուկներու անձուկ վիճակին։

— Նոյն իսկ եթէ այդ պատճառները եղած չըլլային, պատասխանեց դեսպանը, արդէն ատոր դէմ առարկութիւն չի կրնար ըլլալ, քանի որ ընտրութիւնները ազդին ազատ կամքէն կախում ունի։ Բ. սէք, խնդրեմ, ձեր բարեկամներուն, թէ Ռուս կառավարութիւնը ներկայ ընտրութիւններուն մէջ որ և է յեսին միջոցներու չի ծառայեր, ինքը ոչ է քանիցս չուսի — այդպիսի նախասիրութիւն մը նպաստաւոր չէ եղած մեր պետութեան, ինչպէս երեւցաւ Մակարի կաթոլիկոսացումով — և յետոյ կուզէ, ինչպէս անցեալին մէջ, այսուհետեւ ալ լայն ազատութիւն տալ հայերուն՝ իրենց կաթոլիկոսը համերաշխութեամբ և ըստ կամաց ընտրելու։ Հիմա իսկ պիտի հեռագրեմ ուր որ անկ է և ստանալիք պատասխանս պիտի փութամ հաղորդել պատրիարքարանին և կը յուսամ որ այս միջադէպը չունենայ այն արդիւնքը որմէ կը վախցուի։

Փոխանորդը կրկնելով իր շնորհակալութիւնները մեկնեցաւ։

ՏԱԳՆԱՊԱԼԻ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ ՄԷՋ

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ՀԱՅԸ ԵՒ ՀԱՅՈՒՀԻՆ

Տիգրանակերտի առաջնորդ Զաւէն եպս. առկէ առաջ հեռագրած էր Պատրիարքարան թէ՝ նահանգին մէջ Իսլամներու դէմ տեղի ունեցած ցոյցերուն առթիւ, քրիստոնեայ ժողովուրդը սարսափի մատնուած է և կը խնդրէր որ այդ առթիւ կարեւոր դիմումներ կատարուին։

Երէկի թղթատարով և հոկտ. 27 թուակիր ընդարձակ գրով մը Զաւէն եպս. այդ ցոյցերու մանրամասնութիւնները կուտայ հետեւեալ կերպով.— «Կը հաստատենք այն գրութիւնը որով հաղորդած էինք քաղաքիս մէջ ամսոյս 16-17ին պատահած գիշերային ցոյցը, հրաձիգներու արձակմամբ և այդ պատճառաւ առաջ եկած սարսափը ու խուճապի։ Որքան որ ցոյցը այլուս չկրկնուեցաւ սակայն ժողովրդեան սիրտը սարսափով լեցուած ըլլալով կասկածները հետզհետէ աւելի սաստկացան, այնպէս որ մինչեւ ամսոյս 21ը ուրբաթ օր ժողովուրդը կոտորածի մը երկիւղով պաչարուած էր։ Արդէն թրքախառն թաղերուն հայութիւնը և Ս. Սարգիս թաղին հայ և ասորի բնակչութիւնը մեծ մասամբ փոխադրուեցաւ աւելի հոծ հայութեամբ բնակուած թաղերը և հոն ուր ինքզինքը ապահով կը զգար։ Բարեբաղդաբար ժողովուրդին կասկածն ի դերեւ ելաւ և ուրբաթ ալ անվտանգ անցաւ։ Կուսակալը ժողովրդեան այս սարսափահար վիճակին իրազեկ եղած, առաջքը առնելու միջոցներուն վրայ խորհելով, ուրբաթ օրը մեզի յայտնեց իր փափաքը ժողովրդեան սիրտը հանդարտեցնելու համար, զանոնք հաւաքելու տեղ մը և անոնց սրտապնդիչ խօսքեր ուղղելու։ Քաղաքիս Հնչակ. կուսակցութեան կեդրոնին մէջ գտնուող թատերական ներկայացման վայրը հրաւիրուեցան հոգեւոր պետերը հայ ու թուրք քաղ. կուսակցութիւնները ինչպէս եւ թուրք երեւելիներ և ժողովուրդը որոնց խօսեցաւ կուսակալը և այս կասկածներուն ու երկիւղներուն անտեղի ըլլալը բացատրեց և յայտարարեց թէ՝ ժողովրդեան կողմէ ենթադրուած եղբայրասպան կոտորած մը անկարելի է և թէ ինքը իր բոլոր ուժով պիտի հսկէ ժողովուրդին ապահովութեան վրայ, վստահեցնելով միանդամայն թէ ամենախոցը քաղաքում մը զինքը պիտի ստիպէ անմիջապէս պատերազմական վիճակ հրատարակելու քաղաքին մէջ։ Խօսեցան նաեւ ուրիշներ և ժողովուրդը բաւական հանդարտած ցրուեցաւ։ Հանդարտութիւնը սակայն դարձեալ սկսաւ վրդովուիլ շրջականներէն առնուած յուզիչ լուրերով։ Ամսոյս 21ին ուրբաթ օր նմանօրինակ ցոյցեր տեղի ունեցած են, Ս. Ցարդին որ թէեւ ժողովրդական կանխաւ ազդարարուած էր կառավարութեան կողմէ տեղի ունենալիք ցոյցի մասին և ցոյցը դարձեալ հրացանաձգութեամբ տեղի ունեցած ժամանակ ժողովուրդը չէ վանցած, սակայն վերջաւորութեան պատուն արձակուած գնդակներէն՝ կին մը վիրաւորուելուն համար սարսափը պատած է զայն։ Զարնուող կինն է Խուլթեցի Սարգիս անուն հայու մը 21 տարեկան աղջիկը որ ամուսինն է Ասորի աղջէն Պետոյէ Խրոյի Խոտխանին։ Կինը կը զարնուի ծնօտէն և անմիջապէս կը մեռնի։ Նկատի ունենալով որ Ցարդինի թուրքերու թաղը ըլլակի մը վրայ կը գտնուի և այդ ըլլակին տոտրոը այդ կնոջ տունը, այս ոճիրը կրնանք համարել վերէն դիտմամբ արձակուած գնդակի մը արդիւնքը, քանի որ քրիստոնեայ թաղը վար կը գտնուի և հրացանաձգութիւնը թուրք թաղին մէջ միայն տեղի ունեցած է։ Տեղական կառավարութիւնը ոչ ոք ձերբակալած է որովհետեւ ոճրագործը կարելի չէ եղած եղեր որոշել։ Բ.—Մարտին, ուր ցոյցը դարձեալ սաստիկ հրացանաձգութեամբ տեղի ունեցած է և տասնեակ տուներէն արձակուած գնդակները քրիստոնեայ տուներուն և եկեղեցիներուն վրայ ընկած են, ան ու սարսափի մատնելով բոլոր բնակչութիւնը. կ'ըսուի թէ արձակուած գնդակներէն զարնուած և վար ընկած է տեղւոյն Ասորւոց եկեղեցին զմբէթի խաչը։ Տեղւոյս Ֆրանսական հիւպատոսը այս լուրին վրայ երէկ մեկնեցաւ Մարտին, տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելու և լատին բաթէրներուն պատսպարութեան միջոցներ տեսնելու համար։ Դ. Թէեւ առանց ցոյցի՝ սակայն տագնապ ոչ բարեկամական շարժումներէն ան ու դողով անցուցած են նոյն օրը Լըճէի, Հայնէի և այլ քրիստոնեայ ժողովուրդները։ Հետզհետէ հասնող այս լուրերը ցոյց կուտան թէ՝ ընդհանուր կարգալսոսի մը արդիւնքն է մեր նահանգին խաղաղութեան այս վրդովումը և ճիշտ այս պատճառաւ հայ ժողովուրդը տակաւին ինքզինքը բոլորովին ապահով չզգար որչափ ալ ցոյցերը առանց կոտորածի վերջանան։ Առանց այս ցոյցերուն արդէն ժողովուրդը անհանգիստ վիճակի մը մէջ էր. անապահովութիւնը հետզհետէ կը շատնայ մանաւանդ Սիլիանի և Պերէկի գիւղերուն մէջ։ Գիւղէ գիւղ անհրաժեշտ դարձած է այժմ խմբովին համբորդել և կամ զէնք ունենալ հեռը քիւրտերէ չի կողոպտուելու համար։ Գիւղերուն մէջ գողութիւնները այնքան շատցած են որ գիւղացին պարտաւորուած է մինչեւ լոյս հսկել յանկարծակիի չի գալու համար։ Ալապէնկի գիւղացի Սարգիս Խալբպեանի տունը գիշերանց քիւրտերը մտնելով առեւանգեցին անոր կինը Ներկեզ Վիրաւորելէն յետոյ և բաւական գոյքեր կողոպտեցին, իսկ ուրիշ բազմաթիւ գիւղերէ եղեր, ցորեն իւղ ալն. սովորական գողութիւնները անպակաս են։ Պերեկի և Սիլիանի պատուհասը՝ Նամոյէ Բաչօն չէ բռնուած տակաւին։ Ռաչդոնանցի քիւրտերը սկսած են զինեալ պտտիլ. վերջապէս անապահովութիւնը ծայր աստիճանին հասած է և գիւղացին բոր հերկելու համար անպատճառ գիւղէն դուրս պէտք է ելլէ զինուած. Կունպէճանօյի մէջ աւելի սոսկալի է դրութիւնը և հոն էր որ ամսոյս 20ին, սպանուեցաւ Ցարութիւն Փըշուքեանը. ոստիկան զինուոր Լէճեցի Խալիլի կողմէ, երբ այս վերջինը կուզէր անոր զէնքը առնել։ Երբ գիւղացիները կիմանան, անմիջապէս դէպքին վայրը կրմտեն և վար կը զնեն երկու ոստիկանները և միւս կողմէ լուր կուտան կառավարութեան. իսկ ոճրագործ Խալիլ կը յաջողի փախչիլ։ Հակառակ անոր որ այդ հայուն մահը մարթինի գնդակով ըլլալը հաստատուած է, ոճրինքվայրը գացող բժիշկին, ուրիշ քննիչներ տարբեր տեղեկագրով մը գիւղացի վեց հայերու վրայ ձգել կուզեն։ Հակառակ բրած դիմումներուս այս բոլորի մասին ոչ է չչափելի օգուտ ձեռք չեմ բերած տակաւին։ Ամէն կողմ անարքացակամութիւն մը կայ դէպի հայերը. քաղաքիս մէջ հարիւրաւոր քիւրտեր ու թիւրքեր հրացանը ուսերնին պտտեցան ցոյցին գիւերը և համարձակ գնդակներ ցրուեցին, սակայն ոստիկանները չտեսնելու զարկին այդ ամէնը. և քանի մը հայ երիտասարդներու վրան զլուխը խուզարկելով անոնց մօտ գտնուած ոչ-արդիական տարձանակները զրաւեցին»։ Զաւէն եպս. վերջացնելով. այս ամենուն համար ազդու միջամտութիւն և դարման կը խնդրէ, քանի որ, կ'ըսէ, սա բացայայտ է որ նահանգին ամէն կողմը հայաջնջած քաղաքականութիւն մը կը տիրէ։

ԵՐԷԿԻ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ ԲԱՆԱՁԵՒԸ

Համագումարը երէկ Նիստ գումարեց և վիճաբանութիւններէ ետք ձայներու մեծամասնութեամբ հետեւեալ բանաձեւը ընդունեց։

«Թուրքիոյ Հայոց Եկեղեցականաց համագումար ժողովը ստ Ազգ. Սահմանադրութեան 29րդ յօդուածի կազմեալ մայրաքաղաքս գտնուող Ս. Եպիսկոպոսներէ, քարոզիչ վարդապետներէ և Ս. Եկեղեցեաց աւագերէցներէ և Աթոռակալ քահանաներէ, այսօր Ն. 12 հինգշաբթի, նիստ գումարելով Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, նկատի առաւ նախկին Պատրիարք Տ. Մաղաքիա արքեպս. Օրմանեանը կաթողիկոսացնելու համար մղուած բուռն պայքարը որ հետզհետէ ծանր հետեւանք կ'ունենայ և ուշադրութեան առնելով կովկասի մի քանի թերթերուն և կրօնականներուն ու աշխարհականներուն կողմէ Ազգ. ընդհ. Ժողովին եղած մէկէ աւելի դիմումները, սահմանական դատաստանի Լիմիտանի կաթող. ընտրութեան հաստատման պատգամաւորական ժողովին և առաջարկել իսպառ մերժել Տ. Մաղաքիա արքեպս. Օրմանեանի կաթող. թեկնածութիւնը նկատի ունենալով Ազգ. Ժողովի բանաձեւը, բաղձալարար Հայ ժողովուրդը և Հայ Առաք. Եկեղեցին փրկելու համար վերահաս աղաւոր պատահումներէն։» Իսկ Հրանտ վրդ.ի բանաձեւը միայն 3 քուէ ստացաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ

Երէկ ռուսական դեսպանը վարչապետին յանձնեց իտալական կառավարութեան այն ծանուցագիրը. որով ան կը զեկուցանէ թէ նաւային գործողութեան պիտի ձեռնարկէ Աւրիպեղազոսի մէջ։ Ասոր վրայ, Նախարարաց Խորհուրդը գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց կացութեան մասին։ Կրթական նախարարը չափազանց յուզուած, ժողովականին մեկնեցաւ, լրաբերներուն յայտարարելով թէ՝ կրնար ոչ եւ է պատասխան տալ։

*** Կ'ըսուի թէ իտալական նաւատորմը համբաւ եղած է դէպի Աւրիպեղազոս։

ՏՕՔԹ. ՄԻԽԱԼԱԿՕԲՈՒԼՈՅԻ

ԲՕԼԻՔԼԻՆԻՔԸ

ՁՂԱՅԻՆ ԵՒ ՄՏԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԹԷՐԷ-ՊԱՇԸ, ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ

ԲԷՅՕՐԼԷԼԻ ԱՌԱՔԵՄԱՆ, ԹԻՒ 12

ՆՈՐ ԳՈՐԾԻՆԵՐՈՒ ՁԵՏԵՂՈՒՄ

ՆՈՐ ՄՕՏԷԼ. Բ. ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՒ

Ռէօթկէնեան ճառագայթներով ախտաճանաչութիւն, ճառագայթաբուժութիւն, ճառագայթաբուժարան, էլեկտրական զօրաւոր հոսանքով լոգանք, սոլէնօիտ ա'Արսօնվալ, էլեկտրական ամէն կարգի հոսանքներ՝ սթաթիք, ֆարատիք, կալվանիք, սինիւսօիտալ, էլեկտրամագնիսական ելն.։ Նոյնպէս լոգանքներ սթաթիք, տօքթ. Շնէի չորս բջիջներով, չոր օդով, էլեկտրական թրմուն մասաժ՝ չիտմով։ Դարմանական և ներգործական մեքենարուժութեան ամէն կարգի կիրառութիւններ։ 6—12

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵԾ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆԻ ՄԷՋ

ՂԱԼԱԹԻԱ, Ա. ՅԱՐԿ ԹԻՒ 16

Զմրան եղանակին առթիւ սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին վերջին նորաձեւութեամբ պատրաստուած Բօսֆիւմներ կիներու, զանազան տեսակ Մանչոններ, այլազան Պուռնեներ, փոքր աղջիկներու Շրջազգեստներ, Ժաքէթներ և Մանթօներ, մանչերու Բօսֆիւմներ, Բաթիներ և Մարէն Ժաքէթներ, զանազան Ժիւքոներներ և Ժիւրիր, այրերու, կիներու և տղոց Ֆանէլներ ու Գուլպաներ, Անձեռոցներ, Ծածկոյթներ, Զէնքաներ, Բօրսէներ, Ճերմակեղէններ և այլն և այլն։ 16—12

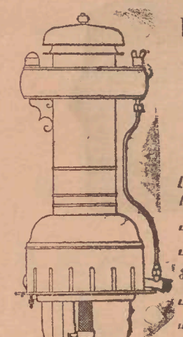

ԼՈՍԱՎԱՌՈՒԹԵՆՔ՝ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԳԻՒՏ

OLUO

ԱՌԱՆՑ ԲՕՄԲԻ

Գեղեցիկ ու վայելուչ լամբարներ, սառատոյն երկու հարիւր յիսունէն մինչեւ 1500 մսմի հաւասար ապահով զարդաճարութիւն, կաղի նը-ղաւագոյն սպառում տուողութիւնը վաճառատան կողմէն երաշխաւորուած։ Գարիւղի ոսմէն տեսակ վառարաններ ալ կը ծախուին։

Թուրքիոյ համար միակ ընդհանուր երկայացուցիչներն են Լ. Հինդլեան և Կ. Տիրէնմեան, Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սվաճեան խան, թիւ 12, «ՀԱԼԼԻՃԻ» վաճառատուն։ 24-5

ԱՃՈՒՐԴ

ՕՓԷԼ ՏԷ ՎԱՆԹԻ

ԸՆԴԱՐՁԱԿՄԱՆ ԵՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Բերա, Սուլթէնազիսի, թիւ 8

Յառաջիկայ ուրբաթ, Նոյեմբ. 24, ամէն կիրակի և ուրբաթ օրերը, առաւօտեան ժամը 10էն և կէս օրէն յետոյ ժամը 2ին աճուրդով պիտի ծախուին նոյն հաստատութեան մէջ գտնուող սա կարասիները և առարկաները.— Սալոնի, ննեակներու և ճաշարաններու կարասիներ, քանի մը ճոխ կարնիթիւրներ, մետաքսագոյն նստարաններ և թիկնաթոռներ (արլիքսիոնով), Լուի Ժ. ոճով մետաքսէ վարագոյր եր, ոսկեզօծ աթոռներ, արձաններներ, սեղաններ, ոսկեզօծ սեղաններ, ծիսարանի ոսկեզօծ սեղաններ, ոսկեզօծ անդաստաղներ և եղրգաբաբ լամպաձէրներ, աչտանակներ, ժամացոյցներ, սիւբրանսիոններ՝ որոնցմէ մէկը արծաթապատ անագ սպրինգէ և 120 քիլօ ծանրութեամբ, Պուլ մորթակրդեր, պուլ սալօնի սեղան, գրասեղաններ, պուլ խաղասեղաններ, էթաժէրներ, բօրթ-պիպլօներ միաղանգուած ծիրենափայտէ, գեղօրներ, Զինու Սաքսոնիոյ, Ճարոնի, Պէյքոյի եւ այլնի յախճապակիէ անօթներ, հին պնակներ, Այվազովսքիի իւղանկարներ, հին նկարներ, Թրքական ձեռագիրներ, պիւֆէներ, պնակադարաններ, Համբուրկի կեռասենիէ, մահոգնիէ, ընկուզենիէ սեղաններ ու աթոռներ և սամավարի սեղան, Լուի Ժե. ոճով սենեակի կարասիներ՝ «լաքա» կարնիթիւրներով, մետաքսէ անկողիններ, Հերէքէի մետաքսէ վարագոյրներ, բաղկաթոռներ, թիկնաթոռներ, թիւլեր, մետաքսէ մէնթէլներ, Մարլէ մարքայով և ֆիլենիի փայտէ կարասիներ, սիւնաւոր և առանց սիւնի կրնակ մահճակալներ, և զոյգ անկողիններ, ֆայանսէ ու ճուլածոյ վառարաններ, հայելաւոր պահարաններ, կարտ-թոպեր, լամպաթներ, հայելիներ, քօնսոլներ, խաղասեղաններ, գիշերուան սեղաններ, ճաշի սեղաններ, պարսկական և Թրքական գորգեր, դաշնակներ, դրասեղաններ, գրադարաններ, թղթակալներ, մարքէնիէ նստարաններ և թիկնաթոռներ, բարաւաններ եւն. եւն.։ Վաճառումը կանխիկ պիտի ըլլայ և ոսկին 100 դրուշէն պիտի հաշուուի։ Հարիւրին 2 միլիոնդրէջէք պիտի առնուի։

Կ. Պոլիս, 22 Նոյեմ. 1911

ԲՕԼ Բ. ՈՒԼՍՊԷՆՊԷՐԿ

Բօսիսկէ-բրիզկօր

Օրքէլ տը Վանթի տէր

ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԱՆՏ ՖԼՕՇԷ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

405, Բերա, Մեծ փողոց, 405

Վաթիկան վաճառատան դիմաց

Տիկին Արմանտ Ֆլօշէ մայրաքաղաքս կիներուն կը ծանուցանէ թէ նշանակեն բոլոր նորաձեւ տարազները ստացած է։ Բարիզի լաւագոյն վաճառատուններէն մէկուն հետ կնքած համաձայնութեամբ կրնայ fourի-բայեէօրներ հայթայթել վեց ռսկիի անմրցելի գնով։ Մեծ մթերք հացկերոյթի և պարահանդէսի չրջազգեստներու։

Ամէն պարագայի մէջ պէտք չէ ոչ է զգեստ կարել տալ առանց սեղմրանի և լանջապանի (սուիթէն-կօրսէ), որոնք fourիւմ-բայեէօրի չինութեան համար անհրաժեշտ են։ Ամէն ձեւով պատրաստուած գեղեցիկ պլուզներ ալ կը ծախուին։

ՍԻՖԻԼԻՍԻ ԵՒ ՄԻՋՈՒՆՑՔԻ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ

Տօքթ. Մաքքիսի, նախկին օգնական Ֆուրնիէ, Հալեպօ և Կիլիսի բրօֆէսօրներուն՝ Բարիզի մէջ, տասերկու տարիէ ի վեր իր արուեստը ի գործ կը դնէ սիֆիլիսը ու միղանցքի հիւանդութիւնները դարմանելով. նոյնպէս ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ, ՍԵՐՄՆԱՀՈՍՈՒԹԻՒՆԸ և ՄՈՐԹԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը գարմանէ քիչ օրուան մէջ, վերջին մեթոտներու համաձայն։

Իր դարմանարանը կը գտնուի Պոլիս, Պալէլ Գարու, Եէնի խան, Շեթանի վաճառատան քով (մաքսատան հրապարակ), թիւ 20, առտուան ժամը 11էն մինչեւ 4½ կէս օրէն յետոյ։ Կիրակի օրերը՝ 1—2։ Էրլիսի 606ով ներարկումներ կ'ըլլան։ Նոյնպէս էլեկտրականութեամբ դարմանում կ'ըլլայ։ 20—20

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎՈՃԱՌԱՆՈՅԸ

ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 19

ԷՊՈՒ ԱՂԱՆՁՏԷ ԷՏԻՊ ԷՐԶՐՈՒՄԻ

ԱՄԵՆԱԷՆՏԻՊ ԿԱՐԱՊ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամենէն ընտիր կարաղները։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սիպերիական, Դանուբի անխարդախ իւղերը և առանձին նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ուտեստեղէններ։ Հանրութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը։ 47—51

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՍԱՓԻՐԻՉ

ԲԵՐԱ, ԹԻՆԷԼԻ ԽԱՆԻ ԴԻՄԱՑ

ՍՕՖԻԱ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 22

Վեց տարի Բերա սափրիչ Աշիլ Տէրբանաքիի քով աշխատած Վասիլաքի Մթէրիսպուլցին և Երկի Օրթաքի ընկերակցաբար սափրիչի խանութ մը բացած են։ Առողջապահական մաքրութեան մեծ հոգ կը տարուի և գիները անմրցելի կերպով ժան են։ Դժուարահաճ յաճախորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան։ 10—2

10,000 ՂՐՇ. ՊԱՐԳԵՒ

Այն անձին որ կարենայ հաստատել թէ Օսման Զաուէ ՃԷմալէտտին էֆ.ի վաճառած Ալէմատիի կարագը, կաթով Թարխանան, ոչխարի ընտիր մխով պատրաստուած երշիկը և ամէն տեսակ ընտիր կարագները կեղծուած են։

Կ. Պոլիս, Պալըք Փազար թիւ 80 փոռին քովը։ 21

ԱՌՏՆԻՆ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ

Սաւն, Բարձի երես, Ծաձկոյթ, Անձեռոց, Ձեռքի սրբիչ, Ձնջան անկողնի, Պիւֆէի կարնիքիւրներ, Մատամբոլամ, խ.սաա. Ալզասի կտաւ, եւն. եւն.

ԼԱԶԱՐՈ ՖՐԱՆՔՈՍ ԵՒ ՈՐԴԻ

Կեդրոնատեղի՝ Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօղուշու, թիւ 31, 33, 35 եւ 37

Մասնաճիւղեր՝ Բերա, Բասամ տ'Անաթօլի, Ղալաթիա Եէնի Ճամի, թիւ 14, Պոլիս՝ Սուլթան Համամ, թիւ 3

8—18 ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ. ՆՄՈՒՇՆԵՐ ԿԸ ԳՐԿՈՒԻՆ ԽՆԴՐԱՆՔԻ ՎՐԱՑ

فهیم ابراهیم عثمان

درسعادت سلطان حمام نومرو ۳۱

مغازه‌مزده حسن طبیعت اربابنی ممنون ایده‌جك صورتده اوروپانك اك ایو فابریقه‌لری معمولاتندن قانیلا، چوراب، مندیل، خانملر ایچون هرجنس چورابلر، الدیونلر، توالت وچماشیر لاقلری، صوك موده اتکلکلر، قیز وارکك چوجقلر ایچون الیسه‌لر وسائر نفیس امتعهٔ تحافیه بولنور.

فیاتلریمز غایت اهون اولوب تشریف بیوره‌جق مشترین کرام خوشنودقاله‌جقلر.

ՖԷՀԻՄ ԻԲՐԱՀԻՄ ՕՍՄԱՆ ՔԵԱԶԻՄ ԵՒ ԸՆԿ

ԹՕՀԱՖԻԼԻ ՄԵՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԹԻՒ 31

Բոլոր նրբաճաշակ յաճախորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան մեր վաճառատունը զիմելով, ուր պիտի գտնեն Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններուն մէջ պատրաստուած ընտիր ապրանքներ, ինչպէս ֆանէլա, գուլպայ, թաչկինակ ձեռնոց, ձերմակեղէններ, արդուզարդի առարկաներ, տղոց զգեստներ և թօհաֆիլի վերաբերող չատ մը ապրանքներ։ Գիները խիստ աժան։ 21—52

کمال عمر تحافیه مغازه‌سی

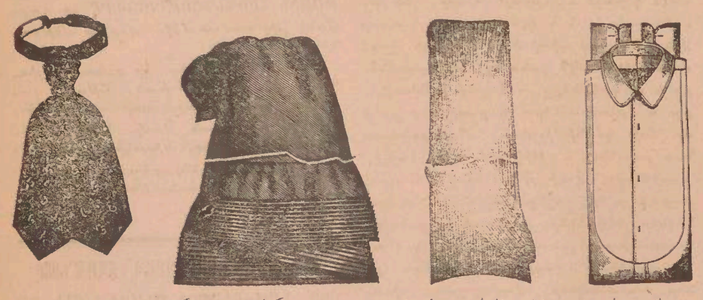

صاندیغی امتعه‌نك متاعی وظرافتیله برابر اهونیق ومشترین کرامه قارشی کوسترلیان معاملات نازکانه وعفیفانه‌سی ایله شهرتشعار اولان کمال عمر تحافیه مغازه‌سی بوره جلب ایلدیکی موسمه مناسب کوملك، بیون باغی یقلق، شمسیه وسائر اشیای تحافیه‌دن دولابی صدق مدعا ایچون مغازه‌یی بردفعه زیارت ایتملرینی محترم مشتریلرندن رجا ایدر.

ՔԷՄԱԼ ԷՕՄԷՐ

ԹՕՀԱՖԻԼԷՅԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ՝ ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 14

Սոյն հանրածանօթ վաճառատունը ամրան եղանակին առթիւ բերիլ տուած է վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած Շապիկներ, Գրաւթներ, Օձիքներ, Հովանոցներ և թօհաֆիլի վերաբերեալ չատ մը ապրանքներ։ Կը բաւէ անդամ մը այցելել այդ վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն ծախուած ամէն կար գիապրանքները որքան նրբաճաշակ, տոկուն և աժան են։ 19—22

« او طالون دور »

قارلو اهنام

٤٥٠ بك اوغلنده خدیویان پالاس قارشوسنده ٤٥٠

باجمله عائله‌لر ایچون فوق العاده تسهیلات حاضر واصهارلامه پوطینلر وایاق قابلری تحافیه وسائر اشیای نفیسه

بش ماه وعده ایله

مغازه‌مزی برکره تشریف بیورانلر هرحالده ممنون قاله‌جقلر. ۲—۳۰

ԹՐԱՆ ՀԱԿԻ-ՔՐԷՄ

Գուդզոյ Հակի-Քրէմ

مزمن برونشیتلره وقیشدن وانفلوئزه‌دن قاله سوره‌کلی اوکسوروکلره وبالعموم کوکس راحتسزلقلرینه قارشی تأثیر قطعی شفابخشاسی اوی‌بش سنه‌دنبری بالعموم اطبای عثمانیه واجنبیه وبیکلرجه خسته‌لرطرفندن بلاتجربه اکلاشلمسی اوزرینه‌یك چوق تقدیرنامه‌لرو برچوق سرکیلردن التون وگموش مدالیه‌لر قزانمشدر. نفس طارلغی تخفیف ایتدیکی کبی ورملك باشلانغجندده یك بیوك فائده‌سی کورینور. مرکزی یکی پوسته‌خانه قارشوسنده عثمانلی اجزا دپوسی

مهپاره مغازه‌سی

رسم کشادی‌کچن‌ده اجرا اولنمش اولان یکی‌مهپاره مغازه‌سی، ایری ایری موبلیه، اشیای بیتیه، جوجق اشیاسی، هردرلو قماشلر، جماشیر، تحافیه واشیای عسکریه وسیاحت لوازمی دائره‌لرینی حاوی والك صوك موده ونفیس یکی یکی اشیالر ایله طولو اولوب، تشریف بیوره‌جق ذوات کرام ممنون قاله‌جقلر.

فیاتلر مقطوع ورقابت قبول ایتمز درجه‌ده‌در

ՄԷՀԲԱՐԷ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄՈՒԻՍԹԱՖԱ ԻԳՊԱԼ ՀԻՄ ՋԱՏԷԼԷՊ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ

ՊՈԼԻՍ, ՊԱՂՃԷ ԳԱԲՈՒ

Կարասիներու ճիւղ.—Սեղանի և անկողնի կազմածներ, պիւֆէներ, նստարաններ, մահճակալներ, քօնսոլներ, ժամացոյցներ, քրիսթոֆիի արծաթեղէններ և առանին ամէն տեսակ առարկաներ։

Տղոց յատուկ.— Ամոռակներ, խաղալիկներ, օրօրոցներ և այլն։

Կերպասներու ճիւղ.— Մետաքսեղէն և բամպակեղէն ամէն տեսակ կերպասներ, պաթիքա, քրէք տը չին և քոսթիւմքու զանազան կերպասներ։

Ձերմակեղէններու ճիւղ արանց և կանանց յատուկ. —Ներքին ձերմակեղէններ ժիւբեր, պլուզներ, տղոց զգեստներ։

Թօհաֆիլի ճիւղ.— Մետաքսէ, բուրդէ և ֆիլ տ'էքոս ֆանէլա, գուլպայ, չապիկ, քրավաթ, թաչկինակ, երեսի փոշի, անուշահոտ ածուռ, ձեռնոց, հովանոց, խոզանակ և գաւազան և այլն։

Զինուորականներու և ճամբորդութեան յատուկ ճիւղ. Հեռադիտակներ, դիրաւ փոխադրելի մահճակալներ, պոյուակներ, արդուզարդի առարկաներ, բէլէրին, ներ, մնուշկներ և այլն։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ

Գաւառէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ 23—52

خیری اقبال قیونجی قرداشلری

بیوك مغافبه مغازه‌سی درسعادت سلطان حمام خداوردی خان نومرو ۱۱

آمریقان هوودلاستیکلری

خالص امریقان هوودلاستیکلری دنیانك اك صاغلام وطیانقلی لاستیکلریدر. اصلا قایماز، رطوبتدن محافظه ایدر. پارچه‌لنمجیه قدر رونقی غائب ایتمزه مغازه‌مزده هرکیسه‌یه الویرشلی پوطینلر، اسقارپینلر، ترلیکلر وهردرلو صاغلام وظریف ایاق قابلری دخی واردر.

طشره‌دن وقوعبولاجق طوبدن سپارشلر درحال کمال سرعتله اجرا ایدیلور.

ԽԱՅՐԻ ԻԳՊԱԼ ԳՈՅՈՒՆՃԸ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՈՒՏ ԼԱՍՏԻԿՆԵՐ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԽԻՏԱՄԻԵՆՏԻԿԵԱՐ ԽԱՆ, ԹԻՒ 11.

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին այրերու, կիներու և տղոց յատուկ նարտեւ, տոկուն ու շիք սկարբին, կօշիկներ և բոնթօթլ, ամէն տեսակէ։ Գիները չափաւոր են։ Ամերիկեան Հուտ Լասթիկները աշխարհս ամէնէն տոկուն և լաւ տեսակն է։

Գաւառներէն յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ 104—58

محترم وطنداشلریمزه

بالق بازارنده فرون اتصالنده‌عثمان زاده جمال‌الدین افندی، ممالك عثمانیه‌نك هرطرفلرندن حیله‌سز و غایتله‌نفیس ساده یاغلر ایله زیتون یاغلری و اغز طادیله یمك مراقلیسی اولانلر نفائسپرورانه مخصوص ارزاق سائره جلب ایتمش اولدیغندن، اخوان وطنك رغبتلرینی تمنی ایدر. 17

دیشلرکزی محافظه ایتمك ایستر سه‌کز رفعت پسه‌سی تولاسنکز هرآخشام دیشلرینی یوقلتیکز

ՏՊԱՐԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ"

ԱՃԽԱՐԱՀՌՉԱԿ ՄԻԼՆԷՐ ԱՆԳԼ. ԴՐԱՄԱՐՂԿՆԵՐ

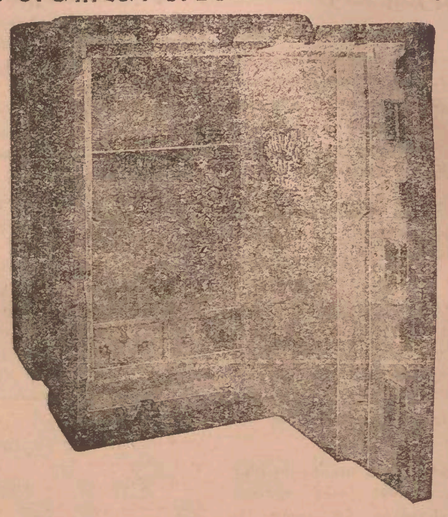

عموم عالمك غایتله وکلی درسعادت غلطه‌ده کورنمش مشهور بلژر قاصلری

سینه‌می نوویل وشرکسی

دربانك اك متنوع تکنیز وسائر تقاریر تمامیلنه حکومت غایه اکلنیز اکلنیز ۳۲۴۱۸ نومرو تلفون

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

ՕՍՄ. ԱՆԳԼ. ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՈՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԻԼՆԷՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂԵՐԸ ԱՄԷՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ ԿԸՆԾԱՅԻՆ ԳՈՂԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԴՈՐԾԱԿԱԼ.

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Գէորգ պէյ խան, թիւ 1-2-3 104—37

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՑ

ՀԱՅՏԱՏԵԱԼ Ի ԹՈՒՐՔԻՈՅ 1828-1828

1828 L'UNION DE PARIS

Կ ԴՐՈՆԱՏԵԼԻ Ի ԹՈՒՐՔԻՈՅ Ց ԲԱԼԱ ՎԱՆՏՈՒ, 9

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ եւ ապահովութեան գումար	134	միլիոն ֆրք
1909 տարուան տարիներեր	30	» »
Մինչեւ 1909 դեկտ. 31 վճարուած վնասներեր	380	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	26	միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և ապահովութեան գումար	198	միլիոն »
1909 տարուան մինչեւ դանձուած բրիմներ	16,500,000	»
Մինչեւ 1909 դեկտ. 31 վճարուած վնասներ	240	միլիոն »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	341	» »

ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՍԱԿԱՅՈՑՑՆԵՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ

ՑՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Իւնիոն Խան

Գործակալութիւններ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ

دارالفنون عثمانی طب فاکولته‌سی دیشجی مکتبندن دیپلومه‌لی

کوش‌صوبی، بك اوغلی ذکور خسته‌خانه‌سی حربیهٔ شاهانه ودارالشفقه مکتبلری

دیش طبیبی

محمد خداوردی

دیشلر ترقیات حاضرهٔ فنیه‌یه تطبیقاً تدا وصوك سیستم هرنوعی عمال اولنور.

اغری حس اولنمسزین دیش چکیلور.

هرکون اوکله‌دن اقشامه قدر سلطان احمد بلدیه بقچه‌سی قارشوسنده‌کی معاینه‌خانه‌سنده چهارشنبه کونلری فقرا مجانا.

ԽՏԻՎԻԵԼ ՄԵՑԼԼԱՅՆ

ԵԱԲԱՔԱԿԱՆ ԱՐԱՔ ԵՐԳԵՒԵՒ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՓԻՐԿՈՒԻ և ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ. ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Անոպնակարգ նաւ.— Մեղանի գիշեր ձոր

«Իսմիրիա» չոգենաւը, նաւապետ Նամտրէյիչ կը հասնի Աղեքսանդրիայէն Բ. օրը նոյեմ. 27ին և պիտի մնայի երեք չաբթի նոյեմ. 28ին երեկոյեան ժամը 3ին դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէոն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻՇ

«Սասուան» չոգենաւը, նաւապետ Վասչաքի, 1911 նոյեմ. 22ին հինգշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, նոյեմ. 25 չաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպոլու, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հանդրս, Մէրսին, Աղեքսանդրիա, Թարսուսլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորգ Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարտին վրայ, Մէյմէնկիլիի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։